

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ปริญญาโท

ของ

สมหมาย ชาทรรพมา

4 พ.ค. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

กันยายน 2532

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

บทคัดย่อ

ของ

สมหมาย ชำพรหมมา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ .

กันยายน 2532

**DESIRABLE CHARACTERISTICS OF PROVINCIAL NONFORMAL EDUCATION
CENTER ADMINISTRATIONS**

AN ABSTRACT

BY

SOMMAI CHAPROMMA

**A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University**

September 1989

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด ทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร 162 คน
และเจ้าหน้าที่ 216 คน สุ่มมาจากบุคลากรศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศ 378 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งเป็นแบบมาตราประเมินค่ามี 5 ช่วงคะแนน สอบถาม
ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านคือ (1) ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป (2) ความรู้
ความสามารถในการบริหารทั่วไป (3) ความสามารถในการบริหารวิชาการ (4) ความรู้ความ
สามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน และความรู้ (5) ความเข้าใจในแผนและ
นโยบายการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน การเก็บข้อมูลใช้วิธีรวบรวมทาง
ไปรษณีย์ติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าที

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำหรับตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด ตามทัศนะของกลุ่มผู้บริหาร และทัศนะของเจ้าหน้าที่ มีความสอดคล้องกันทั้ง
รายด้านและรวมทั้ง 5 ด้าน

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตามทัศนะของ
ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแยกเป็นด้านต่าง ๆ คิดเฉพาะข้อที่มีความ
ต้องการระดับมากที่สุด มีดังนี้

2.1 บุคลิกลักษณะทั่วไป มี 29 ประการ เรียงตามลำดับดังนี้คือ ความซื่อสัตย์
สุจริต มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีความจริงใจต่อผู้อื่น มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ปฏิบัติตน เสมอต้นเสมอปลาย อดทน
อดกลั้นและมีไหวพริบ มีอารมณ์มั่นคง วางตัวได้เหมาะสม กาละเทศะ กล้าเผชิญหน้ากับปัญหา
บุคลิกน่าเลื่อมใสศรัทธา เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน สุขภาพแข็งแรง
สมบูรณ์ คัดสินใจได้ดี ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี สนใจติดตามงานที่มอบหมาย กว้างขวาง

เป็นที่รู้จักทั่วไป เป็นคนตรงต่อเวลา แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับวัย มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน มีความรู้รอบตัว เชื่อมั่นตนเอง ขึ้นตัวและหันคอเหตุการณ์ กระตือรือร้นเรื่องว่องไว มีความเมตตากรุณา และมีความสามารถในการจูงใจคน

2.2 ความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป มี 10 ประการคือ ไม่อ้าค้ำอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว สามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน สามารถสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ สามารถใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ปฏิบัติคนเป็นตัวอย่างที่ดี มีความรู้เรื่องระเบียบของทางราชการ ไม่ตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาต่อหน้าผู้อื่น ติดตามการเปลี่ยนแปลงได้ทัน รู้จักใช้วิธีการพัฒนาบุคลากร และสร้างความก้าวหน้าให้กับผู้ร่วมงาน

2.3 ความสามารถในการบริหารวิชาการคือเข้าใจหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนห้องเรียนในระดับมาก มี 6 ประการคือ เข้าใจจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ เข้าใจและเห็นความสำคัญของสื่อการสอน สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน สามารถจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนการสอน สามารถนิเทศการสอน และเข้าใจเรื่องการวัดผลและประเมินผล

2.4 ความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษา นอกโรงเรียน มี 6 ประการคือ เข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายของงานการศึกษา นอกโรงเรียน สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีกับหน่วยงานอื่นและชุมชน ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สามารถจัดองค์การของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาผู้ร่วมงานให้มีประสิทธิภาพ และสามารถวางแผนจัดทำแผนงานและโครงการ

2.5 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนและนโยบายการพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษา นอกโรงเรียน มี 5 ประการคือ สามารถสร้างความสำนึกของการทำงานให้กับผู้ร่วมงาน สามารถประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เข้าใจนโยบายพัฒนาชนบท เข้าใจวิธีทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น และเข้าใจนโยบายเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (จบฐ.) รวม

The purpose of this investigation was to survey and compare the opinions of the Provincial Nonformal Education Center (PNEC) administrators and the staff members forward the desirable qualifications of the administrators to serve their terms at the Nonformal Education Centers. The sample of this study consisted of 378 PNEC personnel - classified into 162 administrators and 216 staff members. The instrument employed in this research was a 5 - point - scale questionnaire surveying the desirable qualifications of the to - be PNEC administrators. The qualifications were divided into 5 categories: (1) individual personality, (2) general administrative ability, (3) academics administration, (4) non-formal education administration and (5) skill in rural development as relevant to nonformal education. The questionnaires were mailed to the subjects. The return rate was sufficient for data analyses, which included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and t-test.

The findings were as follows:

1. The administrators and the staff members did not significantly differ in their opinions toward the desirable qualifications of the PNEC administrators.

2. The PNEC administrators and the staff members viewed the following qualifications as "desirable" for those to serve their terms as the administrators at the PNEC. These qualifications were ranked in their respective orders:

- 2.1 Individual Personality : 29 traits were desired : honesty, responsibility, sincerity, reasonability, acceptance of others'

opinions, ability in solving confronting problems, consistency, being intelligent and tactful, emotional stability, suitable social behaviors, courage in confronting issues, charisma, devotion to work, taking no advantage from colleagues/staff, in good health, determination, personal adjustment, effective follow-up, social recognition, punctuality, appropriate dress, having new ideas, having general knowledge, self-confidence, alertness to current situations, being active, generosity, and ability to motivate subordinates.

2.2 General Administrative Ability. The following 10 skills were desired: no corruption, provision of incentives to subordinates, fostering of unity and the sense of belonging, putting the right persons to the right jobs, serving as a good model, thorough knowledge of government rules and regulations, not blaming the subordinates in front of others, close follow-up of movements in the government circles, good strategies in personnel development, and creating advancement opportunities for colleagues.

2.3 Academics Administration. The following 6 skills were desired: understanding adults psychologically, being aware of the importance of teaching media, ability to affectively apply technology in the classroom, ability to create learning atmosphere and environment in the Center, ability to supervise teachers, skills in measurement and evaluation.

2.4 Nonformal Education Administration. The following 6 skills were desired: thorough understanding of policy and goals of nonformal education, establishing good relationship with other agencies

and communities, ability to solve confronting problems, restructuring the functions of the center effectively, ability to create efficient teamwork, ability in planning and creating new projects.

2.5 Rural Development. The following 5 skills were required: Establishing a sense of belonging among colleagues, cooperations with outside agencies, thorough knowledge and understanding of government's policy in rural development strategies in working hand in hand with officials from other government agencies and thorough understanding of Basic Essentials in Life.

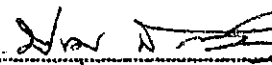
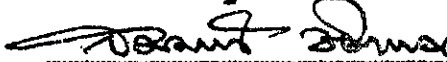
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบให้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ประธาน
(รศ. ดร.ปรุมน นิคมานนท์)

กรรมการ
(รศ. ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน
(รศ. ดร.ปรุมน นิคมานนท์)

กรรมการ
(รศ. ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. สุวัฒน์ วิธววงศ์)

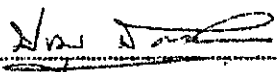
บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ. ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 6 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2532

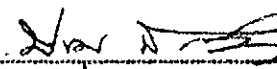
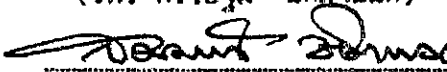
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณิศรและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ประธาน
(รศ. ดร.ปฐม นิตมานนท์)

กรรมการ
(รศ. ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน
(รศ. ดร.ปฐม นิตมานนท์)

กรรมการ
(รศ. ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. สุวัฒน์ วิธววงค์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ. ดร.สมพร ปัททอง)

วันที่ 6 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2532

ประกาศกฎมณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความกรุณาอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐมนิคมานนท์ ประธาน รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ อิศพงศ์กรรณการ ที่ได้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา และรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ซึ่งรับเป็นกรรมการที่เคร่งคังเข้มเคิม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าพนักงานกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลพบุรี ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี ดร.กล้า สมตระกูล และนางวรรณ ชำพรหมมา ที่ได้อนุเคราะห์ช่วยเหลือเก็บรวบรวมข้อมูล และช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

สมหมาย ชำพรหมมา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3
ตัวแปรที่นำมาศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
คุณลักษณะของผู้บริหารและผู้นำโดยทั่วไป	7
คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษา	10
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน ..	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย	19
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	24

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	27
ตอนที่ 2 ความถี่ที่เห็นกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนจังหวัดที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	29
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความถี่ที่เห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ..	46
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
ตัวแปรที่ศึกษา	51
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
ผลการศึกษาค้นคว้า	53
อภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะเพื่อทางปฏิบัติ	64
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	69
ประวัติผู้วิจัย	85

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่	20
2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำนวนคำถามกลุ่มประเภทของตัวอย่าง	23
3 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม	27
4 ค่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านคุณลักษณะ ทั่วไป	30
5 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความรู้ความสามารถในการ บริหารทั่วไป	35
6 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร งานวิชาการ	39
7 ความคิดเห็นของผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความรู้ความสามารถในการ บริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน	41
8 ความคิดเห็นของผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ด้านความรู้ความเข้าใจแผนและ นโยบายการพัฒนาแผนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษาออกโรงเรียน ..	44
9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด	46

หน้า 1

หน้า

บทนำ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนโดยตรง และส่งเสริมประสานงานให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนที่ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของท้องถิ่นภายในพื้นที่ที่ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดนั้น ๆ รับผิดชอบ (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 190)

เป้าหมายในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดคือการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียน ให้ได้รับการศึกษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ให้รู้จักคิดเป็น แก้ไขปัญหาเป็น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งได้รับข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทันต่อเหตุการณ์ และมีโอกาสพัฒนาทักษะ อาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 19)

การดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและความสามารถของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารศูนย์ฯ เป็นสำคัญ เพราะจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานทุกอย่างของศูนย์ ซึ่งได้แก่ (1) งานบริหารทั่วไป เช่น การเงิน การพัสดุ การวางแผนปฏิบัติงาน การกำหนดหน้าที่ วิธีปฏิบัติงานของบุคลากร และการควบคุมดูแลระบบงาน เป็นต้น (2) งานบริการวิชาการ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การฝึกอบรมการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญและสายอาชีพ (3) งานบริหารการศึกษานวตชน เช่น การ การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การจัดนิทรรศการ และบริการสื่อทัศนศึกษาทั้งในและนอกศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (4) งานบริหารด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน เช่น โครงการพัฒนา

ชนบทแนวใหม่ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงการพัฒนาความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ในการ
ดำรงชีวิตของประชาชนในชนบทให้สามารถพึ่งตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการ
การข้าราชการครู. 2528 : 95 - 96)

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีฐานะเป็นสถานศึกษาที่มีภารกิจและเป้าหมายในการ
ดำเนินงานที่กว้างขวางหลายรูปแบบ แตกต่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดนอกจากจะมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับผู้บริหารสถานศึกษาทั่วไปแล้ว ยังต้องมี
ลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับธรรมชาติของงานการศึกษานอกโรงเรียนด้วย แต่คุณลักษณะที่พึงประสงค์
สำหรับผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรจะเป็นอย่างไรนั้นเป็นประเด็นที่นักทฤษฎี
ขึ้นมาศึกษาให้ชัดเจน และยังมีผู้ใดทำการวิจัยในเรื่องนี้ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องนี้
ข้อสรุปจากการศึกษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาหรือเตรียมตัว
ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงานในหน้าที่และเพื่อความ
มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ตามทัศนะของบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่ม
เจ้าหน้าที่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 2
กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การ
ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้าให้ประโยชน์ดังนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนระดับสูงและผู้เกี่ยวข้อง เช่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา เพื่อใช้ในการเตรียมผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารใหม่ และพัฒนาผู้บริหารที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนยิ่งขึ้น

2. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศ การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในปี พ.ศ. 2530 ซึ่งมี 72 แห่ง และมีบุคลากรทั้งสิ้น 2,383 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1.1 ผู้บริหาร แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1.1 ผู้อำนวยการหรือหัวหน้า และผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์หรือผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งมีแต่ละ 2 คน รวมทั่วประเทศมี 144 คน

1.1.2 ศึกษาพิเศษกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์ละ 1 คน รวม 72 คน

1.1.3 หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดซึ่งมี
แต่ละ 6 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายแผนงานและโครงการ ฝ่ายการศึกษาสายสามัญ ฝ่าย
การศึกษาสายอาชีพ ฝ่ายพัฒนาและฝึกอบรม และฝ่ายการศึกษามวลชนฝ่ายละ 1 คน รวม 6 คน
มีประชากรประเภทนี้ใน 72 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 432 คน

รวมผู้บริหาร 3 ประเภท จำนวน 648 คน

1.2 เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในทัศนคติเฉพาะข้าราชการสังกัด
กรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการอยู่ในศูนย์จำนวน 1,735 คน ในปี พ.ศ. 2530

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้คัดเลือกจากบุคลากรในข้อ 1 โดยดำเนินการ
ดังนี้

2.1 ทำการคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยการสุ่มแบบอสุยา
ร้อยละ 25 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในแต่ละภาค รวม 5 ภาค คือภาคเหนือ ภาค
กลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ รวมทั้งประเทศในปี พ.ศ. 2530
มีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 72 แห่ง จะได้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ที่เป็นสถานที่กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 จังหวัด

2.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการดังนี้

2.2.1 กลุ่มผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ รวม 6 ฝ่าย และศึกษานิเทศก์ซึ่งเลือกโดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าว
เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมี

(1) ผู้อำนวยการ	จำนวน 18 คน
(2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	จำนวน 18 คน
(3) ศึกษาพิเศษ	จำนวน 18 คน
(4) หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ศูนย์ฯ ละ 6 คน	จำนวน 108 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 162 คน

2.2.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ เลือกมาจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ที่เป็นศูนย์ฯ
ตัวอย่าง โดยเลือกมาร้อยละ 25 ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นข้าราชการประจำในศูนย์ฯ นั้น
ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 216 คน

ตัวแปรที่นำมาศึกษา

✓ 1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่งของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่ง
จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

✓ 1.1 ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1.1.1 ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าและผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยหัวหน้า
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

1.1.2 ศึกษาพิเศษกรรมการการศึกษาโรงเรียน

1.1.3 หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

✓ 1.2 เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

✓ 2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ด้านคือ

2.1 บุคลิกลักษณะทั่วไป

2.2 ความรู้และความสามารถในการบริหารทั่วไป

2.3 ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

2.4 ความรู้และความสามารถในการบริหารงานการศึกษาการศึกษาโรงเรียน

2.5 ความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีขอบเขตการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียน ให้การสนับสนุนประสานงานและจัดการศึกษาการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

2. ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หมายถึง ผู้อำนวยการหรือหัวหน้า
หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการหรือหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งเมื่อมา

ในการบังคับบัญชาบุคลากรภายในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และรับผิดชอบการดำเนินงาน
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

3. ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ศึกษานิเทศก์กรมการศึกษาอกโรงเรียนกับปฏิบัติงานประจำ
อยู่ในศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด

4. หัวหน้าฝ่าย หมายถึง ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ที่รับผิดชอบในฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์การ
ศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งแยกเป็น 6 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายแผนงานและโครงการ
ฝ่ายการศึกษาสายสามัญ ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพ ฝ่ายการศึกษามวลชน และฝ่ายพัฒนาและฝึกอบรม

5. เจ้าพนักงาน หมายถึง ข้าราชการประจำที่สังกัดกรมการศึกษาอกโรงเรียนที่ศูนย์
การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด

✓ 6. คุณสมบัติที่ประสงค์ หมายถึง คุณสมบัติที่เหมาะสมที่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
หรือหัวหน้าศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัดพึงมีตามลักษณะของบุคลากรของศูนย์การศึกษาอก
โรงเรียนจังหวัด

สมรรถนะของการวิจัย

✓ ผู้บริหารและเจ้าพนักงานที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์
การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัดทั้ง 5 ด้านแตกต่างกันคือ

1. ด้านคุณลักษณะทั่วไป
2. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป
3. ด้านความสามารถในการบริการงานวิชาการ
4. ด้านความรู้และความสามารถในการบริหารงานการศึกษาอกโรงเรียน
5. ด้านความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการทั้มาของ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ได้แบ่งออกเป็นหัวข้อตามลำดับดังนี้ คือ (1) คุณลักษณะของผู้บริหารและผู้นำ (2) คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษา และ (3) คุณลักษณะของนักการศึกษาผู้ใหญ่ และ การศึกษานอกโรงเรียน

คุณลักษณะของผู้บริหารและผู้นำโดยทั่วไป

> การบริหารงานใด ๆ ย่อมมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลและประหยัด จึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารหรือผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม และมีคุณลักษณะเป็นที่พึงประสงค์ของผู้ร่วมงานส่วนใหญ่ ซึ่งคุณลักษณะของผู้บริหารหรือผู้นำมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปริมาณ คุณภาพ และประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ๆ (สมพงษ์ เกษมนั่น. 2516 : 395)

วิญญู อังคภาวรักษ์ (2520 : 3 - 22). ให้ความเห็นว่าผู้บริหารจำต้องมีเครื่องมือสำคัญ 6 ประการที่จะช่วยให้การทำงานการร่วมกับผู้อื่นได้ดี ซึ่งประกอบด้วย

1. เครื่องมือกระตุ้นเตือน ได้แก่ ความกระตือรือร้น ความรวดเร็ว ความไม่เห็นแก่ตัว
2. เครื่องมือในการรักษาความมั่นคง ได้แก่ ความเยือกเย็น ความรอบคอบ และบังคับตนเองได้ ความสม่ำเสมอในด้านอารมณ์ และบุคลิกภาพ
3. เครื่องมือในการประหยัดเวลา ได้แก่ ความสะดวกในการสื่อสาร การจัดระบบข้อมูลข่าวสารที่ดี การรู้จักกระตุ้นให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
4. เครื่องมือในการสร้างความเหมือนกัน ได้แก่ ความมั่นคง ไม่รวนเร ไม่ค้นหุ้ง ความแบบแผน ความสามารถที่จะกระตุ้นและเข้าอารมณ์ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในงาน ความจงรักภักดี ความสำนึกต่อหน้าที่ ความยุติธรรม

๑๕๓๐๖๖

5. เครื่องมือในการเพิ่มยารัง ได้แก่ เกียรติศักดิ์ วางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีนิสัยดี และควบคุมตนเองได้

6. เครื่องมือในการสร้างความจงรักภักดี ได้แก่ เมตตากรุณา ความเป็นกันเอง และความเป็นมิตรกับทุกคน

อุทัย หิรัญโค (2520 : 12 - 13) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารที่จะสามารถเป็นผู้นำหรือเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติงานขององค์การให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเหนือบุคคลอื่นโดยทั่ว ๆ ไป มีความสนใจรอบด้าน พูดและเขียนภาษาง่าย ๆ มีสภาพร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ดี มีความคิดริเริ่มสูง มีความตั้งใจแน่วแน่ มีฝีมือ มีความสามารถในการประสานงาน มีความสามารถในการบริหาร และมีความสามารถในทางวิชาการ นอกจากนี้ผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีควรประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. มีความรู้ ความคิดริเริ่ม กล้าหาญ และเด็ดขาดในการตัดสินใจสั่งการ
2. มีความแน่วแน่ในการติดต่อเกี่ยวข้องกับหรือสั่งกันกับผู้อื่นด้วยกริยาอาการและวาจาที่ถูกต้องเหมาะสม
3. มีความยุติธรรม วางตนเป็นกลาง ไม่เอนเอียงในการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์หรือเป็นโทษต่อผู้หนึ่งผู้ใด
4. มีความอดทน กระตือรือร้นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ไม่เห็นแก่ตัว ตั้งตัวอยู่เสมอ ระมัดระวัง สุขุมรอบคอบ ไม่ประมาท ไม่ยึดขาด ทำอะไรทำกันที่เห็นกัน มีความไวปรารถนาเปรียว อยู่เสมอ และรู้จักใช้ดุลยพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ด้วยเหตุผล
5. มีความสงบเสงี่ยม ไม่หยิ่งยโส ไม่จองหอง มีความประพฤติอยู่ในขอบเขตที่ทำงาน มีความเห็นอกเห็นใจ มีความกรุณาปราณีสงสาร และเห็นใจผู้อื่น
6. มีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวม เป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริตและซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่ ต่อรัฐ
7. รู้จักการบังคับตัวเอง คือ การบังคับจิตใจโดยผ่านทางอารมณ์ ซึ่งได้รับมาจากประสาทสัมผัส ได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง มีแสดงกริยาอาการที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้อื่น

กิตติมา ปรีดีคัลก (2529 : 269) ได้ให้ทัศนะว่า ผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีควรมีลักษณะ 3 ประการ เรียกว่า "ไตรภูมิ" คือ ภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน ซึ่งขยายความต่อไปว่าเป็น ผู้มีความรู้เฉลียวฉลาด มีไหวพริบ มีความสามารถรอบด้าน มีความเชื่อมั่นตนเอง ทะเยอทะยาน และกระตือรือร้นที่จะก้าวหน้า มีความกล้าหาญ ความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ตัว เห็นใจผู้อื่น มีความสงบเสงี่ยม และรู้จักใช้ดุลพินิจ

อนุชุต เมฆะสุภาวรัณย์ (ม.ป.ป. : 2) ได้ให้ทัศนะว่า นักบริหารคือผู้นำให้สำเร็จตามเป้าหมายโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้อื่น ก่อให้เกิดผลงานที่เยี่ยม และทีมงานพอใจ นอกจากนี้ยังได้กล่าวต่อไปว่านักบริหารจะต้องตั้งเป้าหมายเสนอต่อทีมงานพร้อมทั้งแสดงเหตุผล หลักการ และความเป็นมา สามารถเชิญชวน ย้ายให้ทีมงานแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังให้ข้อสังเกตการทำงานเป็นทีมว่า "ไม่เพียงแต่ท่านเท่านั้นที่รู้ว่าจะไปไหน แต่ทีมงานของท่านจะต้องเชื่อมั่นด้วยว่า ท่านกำลังจะไปไหน"

กิตติพันธ์ รุจิระกุล (2529 : 53) ได้สรุปคุณลักษณะที่ผู้นำควรมีดังนี้คือ การมีสุขภาพที่ดี มีความสุขุม มีความอดทน มีความกล้าหาญ มีความกระตือรือร้น มีอารมณ์ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีวินัยในตัวเอง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีความเด็ดขาด มีความรอบคอบ ไม่ประมาท มีความสัตย์ซื่อ และมีความสงบเสงี่ยม นอกจากนี้ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่ดีควรหลีกเลี่ยง ไม่ควรทำคือ การเป็นคนเจ้าอารมณ์ หลงอำนาจ วางตัวเป็นใหญ่จนเกินควร เป็นคนหวงอำนาจ ทั้งยังไม่ไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา กลัวงาน กลัวการตัดสินใจเพราะขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่ปล่อยมือ ขาดเหตุผล และขาดหลักยึดในการทำงาน เป็นคนหูเบา ขาดความยุติธรรม ไม่มีความแน่นอน เป็นคนโลเล ทั้งยังชอบออกคำสั่งคลุมเครือ ไม่ชัดเจนอีกด้วย

อานันท์ อภิชาติธรรม (2530 : 2) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำหรือผู้นำไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประสานงาน ประสานคน ประสานความคิด และเป็นผู้นำที่มีความอดทน ไม่แสดงอาการโกรธ ความหงุดหงิด ความก้าวร้าว ให้ผู้อื่นเห็น มีสายตายาวไกล มีจิตใจมั่นคง ไม่อ่อนไหวง่าย ยืนหยัดเมื่อภัยมา มองปัญหาหรือข้อขัดแย้งเป็นเรื่องง่ายของการแก้ปัญหา และสามารถเลือกสรรใช้กลยุทธ์ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาได้ อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง เพื่อความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกวิทย์ ๘ กลาง (2530 : 3) ได้ให้ทัศนะว่า นักบริหารจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักพอใจในชัยชนะแม้จะเป็นเพียงเล็กน้อย มีความสำเร็จเกิดขึ้นจะรู้จักประสาตัวกันดีให้ทุกคนรู้ว่าเป็นชัยชนะของการ

* นอกจากนี้ยังมีความรู้ถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีอีกมากมาย กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะของผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีประกอบด้วยบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ร่วมงานส่วนใหญ่ เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีความกล้าหาญ เด็ดขาด ลึก ไหวพริบดี มีความสามารถรอบด้าน มีความอ่อนน้อม จริงใจต่อคนทั่วไป มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้พื้นฐานทั่วไป มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหาร การปฏิบัติงาน เป็นต้น

คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษา

* การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีบุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชากร หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในสถานสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี มีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (บุญใหญ่ สาร. 2516 : 10)

ช้อม ประยอม (2527 : 24 - 27) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา ไว้ว่า "การบริหารการศึกษา คือ กระบวนการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะพัฒนาคนให้มี ความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ โดยมีเป้าหมายที่แน่นอน" และยังให้ ทัศนคติต่อไปว่า การดำเนินงานพัฒนาคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องมีทีมงานที่เข้มแข็ง มี ผู้บริหารการศึกษาที่ดี สามารถส่งเสริมให้ทีมงานร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มกำลัง ทั้งในด้านธุรการ ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีหลายท่าน ดังนี้

เสริมศักดิ์ วิสาขารักษ์ (2522 : 24) ได้ให้ทัศนะว่าพฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา ที่ดีต้องใช้ปัญญาไว้มาก ๆ ใช้บ้างแต่เพียงเล็กน้อย และควรใช้พรหมวิหารสี่ ซึ่งได้แก่ เมตตา

ภาษา ภูมิศา อุเบกขา เป็นเครื่องช่วยให้มีประสบการณ์สำเร็จ แต่สิ่งที่เรียกว่า "พรหมวินาศี" ซึ่งได้แก่ ขำขันนาง ฉ้อราษฎร์บังหลวง หลอกหลวงลูกน้อง อกย่องคนเลว ย่อมนำไปสู่ความล้มเหลวแน่นอน

บททอง บัญชีบริหารคุณ (2522 : 17 - 19) ได้ให้ทัศนะว่าการบริหารการศึกษา จะมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาจะพึงเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ค มีทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารโรงเรียน เข้าใจหน่วยงานของทุกลักษณะ ให้ความสำคัญความสัมพันธอันกับหน่วยงานหรือองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางในด้าน สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเมือง มนุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม มีทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ เทคนิค กระบวนการ และวิธีการในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ประณม . แสงสว่าง (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยลักษณะของนักบริหารการศึกษา ที่กรมไทยถึงประสงค์ และได้สรุปลักษณะของนักบริหารการศึกษาที่ถึงประสงค์ รวม 146 คุณลักษณะ เรียงลำดับจากข้อที่ได้คะแนนมากไปหาน้อย 10 ลำดับดังนี้ (1) กล้าขอมรับผิดเมื่อทราบว่าสิ่งที่ได้สั่งหรือกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง ไม่เป็นผู้ยอมรับแต่ความชอบ แล้วโน้มน้าวผิดให้ผู้อื่น (2) มีความสามารถและกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุมหรือผู้อื่น (3) โอบอ้อมอารี รู้จักเสียสละ ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น (4) มีความคิดสุจริตรอบคอบในการตัดสินใจ (5) มีความคิดลึกซึ้ง กว้างขวาง มองการณ์ไกล (6) มีความเชื่อมั่นในตนเอง (7) มีปฏิภาณไหวพริบ ความจำและสติปัญญาดี (8) กระตือรือร้นในการทำงาน (9) ไม่รับสินบนหรืออาศัยอำนาจหน้าที่มาเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว และ (10) ไม่ทุเบา เชื่อหรือกระทำตามคำยุแหย่โดยไม่ได้สืบสวนข้อเท็จจริง

เฉลิม รัชชะกุล (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะที่ถึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในเขตการศึกษา 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดีควรมีลักษณะที่สำคัญคือ มีความรู้ทางวิชาการทั่วไป มีรู้ทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงาน มีความเข้าใจในด้านการบริหารงานบุคคล มีความเข้าใจในเรื่องระเบียบการโรงเรียน

วิชัย เวียงสงค์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยคุณลักษณะที่ถึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เมื่อ

ปี พ.ศ. 2527 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสพท. ทั่วประเทศ ที่กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครู
ต้องการมากที่สุดแต่ละด้าน ดังนี้คือ (1) คุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์
สุจริต เสียสละทำงานในหน้าที่และเพื่อนร่วมงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (2) คุณลักษณะด้านอาชีพ
ได้แก่ มีความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมาย ช้องคัมเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติเป็นอย่างดี การพยายาม
หาวิธีแก้ไข ปรับปรุงโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าทุก ๆ ด้าน มีความรู้ด้านการบริหารเป็นอย่างดี

* สรุป คุณลักษณะของผู้บริหารศึกษาตามความนึกเห็นและผลการวิจัยที่น่าเสนอข้างต้น ได้แก่
เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน เข้าใจหน่วยงานของตน
เป็นอย่างดี มีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความเข้าใจทางเทคนิค กระบวนการในการปฏิบัติงาน
มีความรู้พื้นฐานในด้านสังคมวิทยา จิตวิทยา รู้จักใช้สถิติในการปกครองบังคับบัญชาผู้ร่วมงาน
มีความสามารถในการประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุ
เป้าหมายให้เป็นอย่างดี *

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน

> ในแผนการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียนว่าเป็นการศึกษา
ที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ไม่ว่าการศึกษานั้นจะจัดขึ้นเป็นกิจกรรมการ
ศึกษาโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่น เพื่อบูรณาการความรู้กับวิชา ปักอาชีพ หรือพัฒนา
ความรู้เฉพาะอย่างตามความต้องการและความสนใจของพลเมือง (สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 19) *

กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดให้กับประชาชนของประเทศเป็นกิจกรรมการศึกษา
ที่ครอบคลุมขอบข่ายงานการศึกษาผู้ใหญ่ ในทางปฏิบัติขอบข่ายงานการศึกษานอกโรงเรียนจะมีกลุ่ม
เป้าหมายหลักเป็นบุคคลในวัยผู้ใหญ่ โดยเน้นคุณลักษณะของนักการศึกษาผู้ใหญ่ และผู้บริหารการ
ศึกษาผู้ใหญ่จึงสามารถนำมาวิเคราะห์เป็นคุณลักษณะของนักการศึกษานอกโรงเรียน และผู้บริหาร
การศึกษานอกโรงเรียนได้จากเอกสารหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิตทางการศึกษาผู้ใหญ่ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ระบุความมุ่งหมายทั่วไปเพื่อบูรณาการผลผลิตจากกระบวนวิชาทางวิชาการ

และบริหารด้านการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน และระบุคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับ
นักการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียนดังนี้

1. มีความสามารถในการปรับปรุงตนเอง ในด้านการเป็นผู้ว่า มีการพัฒนาบุคลิกภาพ
ของตนเองอยู่เสมอ
2. มีความเข้าใจในขอบข่ายงานการศึกษาผู้ใหญ่ งานการศึกษานอกโรงเรียน การ
ศึกษาค้นคว้าวิจัย ปัญหาและแนวโน้มทางการศึกษาผู้ใหญ่ รวมทั้งความหมาย ความมุ่งหมาย หลักการ
และแนวคิดในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาผู้ใหญ่ และการพัฒนา
ประเทศ
3. มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ในด้านต่าง ๆ เป็นคนว่า หลักการ
เรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ จิตวิทยาพัฒนาการและธรรมชาติ การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เทคนิควิธีการต่าง ๆ
ในการสอนผู้ใหญ่ ตลอดจนบรรยากาศเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
4. เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษานอกโรงเรียน
ในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาชุมชนในด้านปัญหาและความต้องการ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี
ของชุมชน การปกครอง การเศรษฐกิจ การสาธารณสุขและสุขภาพ เป็นต้น
5. มีความสามารถในการสร้างโปรแกรม หรือโครงการต่าง ๆ ทางการศึกษาผู้ใหญ่
หรือการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ เทคนิคในการสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการของ
ชุมชน การวางแผนและการประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่ วิธีการสอนสำหรับผู้ใหญ่
6. มีความเข้าใจ และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ หรือการ
ศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาผู้ใหญ่
แบบเปิดเสรี การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ และการจัดและบริหารงาน
อาสาสมัครและกิจการมเยาวชน การจัดและบริหารงานอภีร การจัดและบริหารงานห้องสมุด
ประชาชน เป็นต้น

ในหมื่นกั อับตุลกาเคร์ (2524 : 43 - 44) ได้กล่าวถึงการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติของ
นักการศึกษาผู้ใหญ่หรือนักการศึกษานอกโรงเรียน และได้สรุปไว้ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่ เข้าใจลักษณะ ขอบเขต และกิจกรรมขององค์การ สถาบัน และ งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาผู้ใหญ่
2. มีทัศนคติ มีความจริงใจ เคารพและเชื่อถือในเกียรติ ในคุณค่าและในความสามารถ ของมนุษย์ทุกคน
3. เข้าใจถึงสภาพการณ์ของผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ดี การพัฒนาตนเองให้ทันทันใน การเพิ่มแรงจูงใจ การให้คำแนะนำ การให้รางวัลและการสร้างแรงผลักดันที่จำเป็นเพื่อให้เกิด การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับการใช้วิธีการ กระบวนการและเทคนิคต่าง ๆ ในการ สอน
5. เข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงการและการเป็นผู้นำในระบบประชาธิปไตย
6. มีความรู้และความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ทั่ว ๆ ไปของการศึกษา ผู้ใหญ่ และยอมรับว่าการศึกษานี้เป็นงานที่มีความสำคัญต่อการเจริญวัฒนาและความรับผิดชอบของ ประชาชนในระบบประชาธิปไตย
7. มีความรู้ ทักษะและความชำนาญในวิธีการและเทคนิคของการติดต่อ (การสื่อความ เข้าใจ) กับบุคคลในสภาพที่เป็นกลุ่ม
8. มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นสำหรับ "การฝึกเป็น" ington เพื่อให้ นัก การศึกษาผู้ใหญ่ปฏิบัติตามในฐานะพลเมืองดี และปฏิบัติตามในฐานะนักวิชาชีพที่รับผิดชอบต่อสังคม
9. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมและการหลักการประเมินผล
10. มีทัศนคติของนักวิชาชีพ มีความสามารถอย่างลึกซึ้งของจรรยาบรรณของนักการศึกษา จะกับอาชีพ และมีความผูกพันอันแน่วแน่ต่อการปฏิบัติงานการศึกษาผู้ใหญ่
11. มีความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้ใหญ่
12. มีทักษะและความสามารถในการติดต่ออย่างมีประสิทธิภาพทั้งในทางพูดและการเขียน

สมโภช สหกิจ (2525 : 79 - 85) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบคุณสมบัติของ
หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่พิจารณาจากทัศนะของผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหารการศึกษา และคณะกรรมการการศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดในภาคใต้ โดยแบ่งคุณสมบัติออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว และด้านวิชาชีพ
ผลการวิจัยสรุปว่า คุณสมบัติด้านส่วนตัวของหัวหน้าศูนย์จังหวัด 10 อันดับมีดังนี้ (1) หนักแน่น
(2) ซื่อสัตย์สุจริต (3) มนุษย์สัมพันธ์ดี (4) ยุติธรรม (5) อารมณ์สุกใสเยือกเย็นและตรงต่อ
เวลา (6) เชื่อมั่นตนเอง (7) กล้าหาญเห็นใจในการตัดสินใจ (8) เห็นแก่ประโยชน์
ส่วนรวม (9) ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย และ (10) มีความคล่องแคล่วว่องไว ส่วนคุณสมบัติ
วิชาชีพได้แก่ (1) เข้าใจนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอย่างดี (2) รู้จักเลือกใช้
คนให้เหมาะสมกับงาน (3) เป็นผู้ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น (4) มีความรู้เรื่องจิตวิทยาผู้ใหญ่
และความรู้เรื่องบริหาร (5) เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา

สุนันท์ นวลจันทร์กุล (2527 : 7 - 10) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับงานการศึกษานอก
โรงเรียนในการบรรยายพิเศษระหว่างการประชุมปฏิบัติการผู้บริหารและศึกษานิเทศก์กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน เมื่อ 22-25 สิงหาคม 2527 ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัด
ลำปาง ไว้ว่า ในการลดอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงาน การศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้ประสานงานดี มีการประสานงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในศูนย์ฯ และในระดับ
หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด รวมทั้งหน่วยงานอื่น
2. ต้องเป็นผู้รู้จักใช้เหตุวิธีต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน เช่น
การใช้อำนาจข้อเอกชน หรือหน่วยงานอื่นเพื่อให้เกิดการประสานงานที่ดี
3. ต้องเป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่องานทุกด้านทุกรูปแบบ เช่น แข็ง อุตุน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. เป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถในการคิดคำนวณผลประโยชน์ ผล งานโครงการต่าง ๆ
ของการศึกษานอกโรงเรียน
5. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดตั้งหน่วยงานหรือโปรแกรมการศึกษานอก
โรงเรียนต่าง ๆ อย่างชัดเจน สามารถปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้กับผู้ร่วมงานได้เมื่อมีความจำเป็น

6. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มหารูปแบบหรือวิธีการใหม่ ๆ ปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

ไพฑูรย์ โพธิ์สาร (2527 : 34 - 35) ได้วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีดังนี้

1. มีความรู้และมีทักษะในการปรับปรุงตนเองเพื่อให้เป็นผู้นำแบบต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพ มีจุดมุ่งหมายในการทำงาน มีวินัยในตนเอง

2. มีความรู้ความเข้าใจชอบช่ายงานการศึกษานอกโรงเรียน หลักการและแนวคิด การศึกษาตลอดชีวิต มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ในด้านจิตวิทยาพัฒนาการ และธรรมชาติการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ การแนะแนว การเรียนรู้ และการดำรงชีวิต

3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน การสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน การปกครอง การเศรษฐกิจของสังคมไทย การสาธารณสุขในชุมชน

4. เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ สามารถใช้กระบวนการและเทคนิคต่าง ๆ ในการสอนผู้ใหญ่ การจัดทำโครงการ การประเมินโครงการ และการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

5. มีความรู้ มีทักษะความชำนาญในการติดต่อสื่อสารด้านการพูดและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. มีจรรยาบรรณของนักศึกษานอกโรงเรียน อันแน่วแน่ สามารถสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานและเอกชนอื่นที่เกี่ยวข้อง

กิตติศักดิ์ รัตนฉายา (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามทัศนะของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านส่วนตัว ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความเชื่อมั่นตนเอง เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้ มีความละเอียดถี่ถ้วนในการปฏิบัติงาน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้พูดจาชัดเจน กล้าแสดงออก มีกำลังใจเข้มแข็ง เป็นผู้เก็บรักษาความลับ

ให้ดี และมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน สำหรับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความสามารถในการติดต่อประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่น ๆ

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ (2530 : 13 - 15) ได้วิเคราะห์งานวิจัยเรื่องแนวทางการประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการทางการศึกษานอกโรงเรียนของผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนจะสามารถจัดการบริหารโครงการหรือโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติพิเศษสามารถในการจัดการที่ดีพอที่จะสามารถนำบุคลากรทางการศึกษานอกโรงเรียนทำงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ คุณสมบัติพิเศษประกอบด้วยความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับขอบเขตและเป้าหมายการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาต่อเนื่อง แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเบื้องต้น การจัดระเบียบ การนำไปปฏิบัติ การประเมินผล ตลอดจนการวางแผนในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน และให้คำขวัญต่อไปอีกว่า ความรู้ความสามารถที่กล่าวมาเป็นความรู้เกี่ยวกับความศิครบยหรือเทคนิคต่าง ๆ รวมทั้งทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ความเชื่อ เจตคติของบุคคลที่มีต่อการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530 : 1 - 7) ได้รวบรวมหลักการและแนวทางในการพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เพื่อเป็นแนวทางในการขอรุมเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ในการให้ความร่วมมือพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษานโยบายการพัฒนาชนบทให้ชัดเจน เข้าใจต้องแท้
2. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง อย่าให้เกิดโครงการที่ซ้ำซ้อนสูญเสียเปล่า
3. เน้นโครงการขนาดเล็กใช้วิธีการง่าย ๆ ทำให้ในระดับหมู่บ้าน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในขั้นแรกจะต้องให้ความรู้กับชาวบ้านก่อน จึงดำเนินการในขั้นต่อไป

หลักการและแนวทางนี้ผู้บริหารศูนย์ฯ จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ นั่นคือผู้บริหารจะต้องศึกษาให้เข้าใจต้องแท้ สามารถนำไปปฏิบัติได้ ในแต่ละนโยบายและแต่ละโครงการ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เสนอมาข้างต้นพอจะสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบริหาร
การศึกษา นักการศึกษาผู้ใหญ่ และนักศึกษานอกโรงเรียน ลักษณะเหล่านี้ควรจะรวมมาเป็น

× คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกลักษณะทั่วไป ได้แก่ ลักษณะท่าทาง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ
ความกตเวทิตาสร้างสรรค์มนุษยสัมพันธ์ ความเฉลียวฉลาด ความอดทน ความกระตือรือร้น
กระตือรือร้นกระตือรือร้นในการทำงาน
2. ความรู้และความสามารถในการบริหารทั่วไป ได้แก่ การบริหารงานธุรการ เช่น
งานสารบรรณ งานการเงิน งานบัญชีและการพัสดุ และการบริหารบุคลากร
3. ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การบริหารโปรแกรมการเรียน
การสอน หลักสูตร การฝึกอบรม การประเมินผลต่าง ๆ
4. ความรู้และความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ การ
บริหารการวางแผนงานการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ การบริหารโครงการ การประเมิน
โครงการ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่
5. ความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการพัฒนามาชนอกที่เกี่ยวกับงานการศึกษานอก
โรงเรียน ได้แก่ การพัฒนามาชนอกแนวใหม่ การพัฒนาคุณภาพชีวิต เทคนิคและวิธีการทำงานร่วม
กับประชาชน ตลอดจนทั้งเทคนิคและวิธีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนามาชนอก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑ 1. ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งมี 72 แห่ง ในปี พ.ศ. 2530 มีบุคลากรทั้งสิ้น 2,383 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ให้จำแนกบุคลากรดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

๑ 1.1 ผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1.1 ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดมีแห่งละ 1 คน และผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอีก 1 คน รวมทั่วประเทศมี 144 คน

1.1.2 ศึกษาพิเศษ/กรมการศึกษาออกโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน แห่งละ 1 คน รวม 72 คน

1.1.3 หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งมี ศูนย์ละ 6 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายแผนงานและโครงการ ฝ่ายการศึกษาสายสามัญ ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพ ฝ่ายพัฒนาและฝึกอบรม และฝ่ายการศึกษามวลชน ฝ่ายละ 1 คน รวมแห่งละ 6 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 432 คน

รวมผู้บริหาร 3 ประเภท จำนวน 648 คน

1.2 เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ในที่นี้คือเฉพาะข้าราชการสังกัดกรมการศึกษาออกโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการอยู่ในศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 1,745 คน

๑ 2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้คัดเลือกจากบุคลากรในข้อ 1 โดยดำเนินการดังนี้

2.1 การคัดเลือกศูนย์ ทำการสุ่มโดยการจับสลากคัดเลือกศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนารายณ์ละ 25 ของจำนวนศูนย์ฯ ในแต่ละภาคซึ่งมีทั้งสิ้น 5 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ จะได้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้รวมทั้งสิ้น 18 ศูนย์

2.2 การคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการคัดเลือกบุคคลากรจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด 18 แห่งข้างต้น เพื่อให้เป็นกลุ่มตัวอย่างและเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยดำเนินการดังนี้

2.2.1 กลุ่มผู้บริหาร กำหนดเอาผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดแห่งละ 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด แห่งละ 1 คน หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง 6 ฝ่ายรวม 6 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คนผู้บริหารเหล่านี้จะเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จำนวนผู้บริหารรวมทั้งสิ้น 162 คน

2.2.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด คัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ฯ แต่ละแห่งในจำนวน 18 แห่ง นารายณ์ละ 25 ของจำนวนเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการประจำในศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนั้น ๆ ให้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 216 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 378 คน แยกเป็นผู้บริหาร 162 คน และเจ้าหน้าที่ 216 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่

ภาค	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่	รวม
ภาคเหนือ	36	48	84
ภาคกลาง	36	48	84
ภาคตะวันออก	18	24	42
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36	48	84
ภาคใต้	36	48	84
รวม	162	216	378

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ช่วงคะแนน แบ่งชื่อคำถามออกเป็น 5 ด้านคือ

1) ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป จำนวน 39 ข้อ

2) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป จำนวน 20 ข้อ

3) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 7 ข้อ

4) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ

5) ด้านความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 8 ข้อ

รวมชื่อคำถามทั้งหมดมี 80 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ประมวลคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยแยกเป็นข้อ ๆ เท่าที่ปรากฏในเอกสารโดย

คัดลอกมาลงบัตร บัตรละ 1 ข้อ

170031

3. นำคุณลักษณะเหล่านั้นมาพิจารณารวบรวมข้อที่คล้ายกันเข้าด้วยกัน
4. นำคุณลักษณะที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 3 มาจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ช่วงระดับคะแนน
5. นำใบปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและขอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ทำการตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
6. นำข้อเสนอแนะที่ได้มาทำการปรับปรุงแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี จำนวน 20 คน เพื่อดูว่าผู้ตอบมีความเข้าใจตรงกันแล้วหรือไม่ เพียงใด พร้อมทั้งนำปัญหาข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเครื่องมือเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่นจากบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี จำนวน 21 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ โดยระบุชื่อและตำแหน่งผู้ตอบและขอร้องให้ส่งกลับคืนให้แก่ผู้วิจัยในเวลา 15 วัน เมื่อครบกำหนด 15 วันแล้ว ยังไม่ได้รับตอบผู้วิจัยส่งทางไปรษณีย์อีกครั้ง
2. ได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 378 ฉบับ ได้รับตอบกลับมาทั้งสิ้น 312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.5 ของแบบสอบถามทั้งหมด แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา แยกตามตำแหน่งผู้ตอบได้ทั้งแสดงในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำนวนความถี่ประเภทของตัวอย่าง

ตำแหน่ง	จำนวนแบบ สอบถามที่ส่ง ไป (ฉบับ)	จำนวนแบบสอบ ถามที่ได้รับกลับ คืนมา (ฉบับ)	ได้รับ กลับคืน ร้อยละ
ก. กลุ่มผู้บริหาร			
1. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	18	18	100
2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ	18	18	100
3. ศึกษาพิเศษ	18	8	44.40
4. หัวหน้าฝ่าย	108	81	75.00
รวม	162	125	77.20
ข. กลุ่มเจ้าหน้าที่			
เจ้าหน้าที่	216	187	86.60
รวมทั้งสิ้น	378	312	82.50

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ซึ่งพบว่าแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามไปตรวจให้คะแนน นำคะแนนที่ได้กรอกลงในแบบบันทึกการให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำหนดหาค่าสถิติต่าง ๆ ของระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ส่งประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด โดยกำหนดค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เป็นรายข้อ และรวมในแต่ละด้าน โดยใช้ t-test

3. แปลความหมายของความถี่เห็นโดยค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งอาศัยเกณฑ์การประเมินค่าความถี่เห็น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1) คะแนน 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับความถี่เห็นน้อยที่สุด
- 2) คะแนน 1.81 - 2.60 หมายถึง ระดับความถี่เห็นน้อย
- 3) คะแนน 2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับความถี่เห็นปานกลาง
- 4) คะแนน 3.41 - 4.20 หมายถึง ระดับความถี่เห็นมาก
- 5) คะแนน 4.21 - 5.00 หมายถึง ระดับความถี่เห็นมากที่สุด

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

1.2 ค่าความแปรปรวน ใช้สูตรดังนี้

$$s^2 = \frac{\sum X^2}{N} - \frac{(\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X^2$ แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 62)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้

$$s = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 64)

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_c^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_c^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 171)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t-test ตามสูตรต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าแจกแจงแบบ t-distribution

$\bar{x}_1, \bar{x}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1^2, s_2^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 85 - 86)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลงานการวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ดังนี้

- $\bar{x}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- s^2 แทน ค่าความแปรปรวน
- c แทน ค่าอัตราวิกฤตที่พิจารณาใน c -distribution
- แทน เส้นกราฟแสดงค่าความคิดเห็นรวมของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่
- แทน เส้นกราฟแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร
- แทน เส้นกราฟแสดงความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ได้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เป็นรายชื่อ และรายด้าน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ในแต่ละด้าน รวม 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป ด้านความสามารถในการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน และด้านความรู้ความเข้าใจในนโยบายและแผนพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษาออกโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง พื้นฐานการศึกษา และ
ประสบการณ์การทำงาน ให้นำเสนอในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัว	กลุ่มผู้บริหาร		กลุ่มเจ้าหน้าที่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนทั้งหมด	125	100	187	100	312	100
1. เพศ						
หญิง	34	27.20	107	57.20	141	45.20
ชาย	91	72.80	180	42.80	171	54.80
2. อายุ						
ระหว่าง 20-30 ปี	9	7.20	93	49.80	102	32.60
ระหว่าง 31-40 ปี	49	39.20	56	30.00	105	33.60
ระหว่าง 41-50 ปี	51	40.80	36	19.10	87	27.80
51 ปีขึ้นไป	16	12.80	2	1.10	18	6.00
3. ตำแหน่ง						
ผู้อำนวยการศูนย์	18	14.40	-	-	18	5.80
ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์	18	14.40	-	-	18	5.80
ศึกษานิเทศก์	8	6.40	-	-	8	2.60
หัวหน้าฝ่าย	81	64.40	-	-	81	26.00
เจ้าหน้าที่	-	-	187	100	187	59.80

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	กลุ่มผู้บริหาร		กลุ่มเจ้าหน้าที่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การศึกษา						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	8.00	61	32.60	71	22.70
ปริญญาตรี	97	77.60	121	64.70	218	69.80
สูงกว่าปริญญาตรี	18	14.40	5	2.70	23	7.50
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ						
1-10 ปี	16	12.80	105	56.20	121	38.80
11-20 ปี	74	59.20	72	38.50	146	46.80
21-30 ปี	35	28.00	10	5.30	45	14.40
6. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						
การศึกษานอกโรงเรียน						
1-10 ปี	71	56.80	151	80.00	222	71.20
11-20 ปี	54	43.20	36	19.20	90	28.80
7. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง						
ปัจจุบัน						
1-5 ปี	109	87.20	138	73.80	247	79.20
6-10 ปี	16	12.80	49	26.80	65	20.80

จากตาราง 3 ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 312 คน เป็นชาย 171 คน
 คิดเป็นร้อยละ 54.80 และหญิง 141 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ด้านอายุ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.6 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 33.60 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 27.80 อายุระหว่าง 41-50 ปี ที่เหลือร้อยละ 6.00 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

เกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 11.60 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ร้อยละ 2.60 เป็นศึกษานิเทศก์ ร้อยละ 26.00 เป็นหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ และร้อยละ 59.80 เป็นเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัด

ด้านฐานะการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 22.70 มีพื้นฐานการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และที่เหลือร้อยละ 7.50 มีพื้นฐานการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.80 รับราชการมาเป็นเวลา 1-10 ปี ร้อยละ 46.80 รับราชการเป็นเวลา 11-20 ปี ที่เหลือร้อยละ 14.40 รับราชการตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

เมื่อพิจารณาเฉพาะประสบการณ์การศึกษานอกโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 71.20 ทำงานด้านนี้มาน้อยกว่า 10 ปี ที่เหลือร้อยละ 28.80 ทำงานด้านนี้มาแล้วมากกว่า 10 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 79.20 ปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันมาน้อยกว่า 5 ปี ที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 20.80 ปฏิบัติงานตำแหน่งปัจจุบันมากกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัด
ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัด

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์ฯ แยกเป็น 5 ด้าน ซึ่งได้นำเสนอเรียงลำดับดังนี้

- 2.1 ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป
- 2.2 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป
- 2.3 ด้านความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

2.4 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

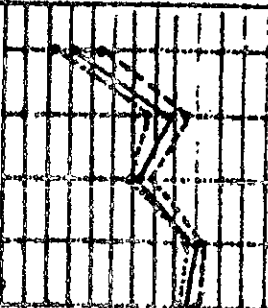
2.5 ด้านความรู้ความเข้าใจแผนและนโยบายที่มาของหน่วยงานที่เกี่วข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ได้แยกเสนอในแต่ละด้านดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยเฉพาะด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป ได้นำเสนอในตาราง 4 โดยเสนอคะแนนความคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม และคะแนนความคิดเห็นรวมทั้งสองกลุ่ม เพื่อให้มองเห็นข้อเปรียบเทียบได้ชัดเจน จึงได้นำเสนอในรูปของเส้นกราฟควบคู่ไปกับการเสนอค่าเฉลี่ยของแต่ละกระทงคำถาม

ตาราง 4 ค่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป	กลุ่ม ผู้บริหาร		กลุ่ม เจ้าหน้าที่		รวม		เส้นกราฟ แสดง ค่าเฉลี่ย
	X	SD	X	SD	X	SD	
1. ควรเป็นเพศชาย	4.15	.95	3.91	.96	4.01	.97	
2. สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์	4.52	.54	4.37	.69	4.44	.64	
3. แต่งกายเรียบร้อยสมกับวัย	4.37	.65	4.29	.70	4.33	.69	
4. วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.60	.53	4.52	.63	4.56	.60	
5. บุคลิกน่าเลื่อมใสศรัทธา	4.55	.56	4.51	.67	4.53	.63	

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป	กลุ่ม ผู้บริหาร		กลุ่ม เจ้าหน้าที่		รวม		เส้นกราฟ แสดง ค่าเฉลี่ย
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
6. กว้างขวางเป็นที่รู้จักทั่วไป	4.51	.65	4.27	.75	4.37	.71	
7. อดทนและมีไหวพริบ	4.66	.53	4.55	.62	4.60	.59	
8. แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	4.63	.54	4.59	.64	4.61	.61	
9. สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ดี	4.28	.65	4.14	.78	4.20	.74	
10. มีความรู้รอบตัว	4.36	.65	4.27	.70	4.31	.68	
11. มีอารมณ์มั่นคง	4.56	.55	4.55	.69	4.57	.64	
12. ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย	4.64	.57	4.58	.68	4.61	.65	
13. ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี	4.39	.64	4.37	.65	4.38	.65	
14. ยกย่องชมเชยผู้อื่นอย่างเหมาะสม	4.26	.72	4.10	.82	4.17	.78	
15. ยึดมั่นในงานที่มอบหมาย	4.28	.69	4.08	.86	4.16	.81	
16. มีความจริงใจต่อผู้อื่น	4.66	.50	4.58	.65	4.62	.60	
17. มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน	4.68	.48	4.57	.69	4.62	.62	
18. ระวังความผิดของผู้อื่น	4.66	.50	4.58	.65	4.62	.60	
19. มีความเมตตา กรุณา	4.30	.69	4.17	.72	4.22	.71	
20. มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.68	.49	4.64	.63	4.66	.58	
21. มีความยุติธรรม	4.68	.48	4.64	.68	4.66	.61	
22. มีความประพฤติเรียบร้อย	4.24	.71	4.07	.75	4.14	.74	
23. เชื่อมั่นในตนเอง	4.31	.62	4.31	.66	4.31	.65	
24. มีความสามารถในการจูงใจคน	4.27	.65	4.18	.76	4.22	.72	

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป	กลุ่ม ผู้บริหาร		กลุ่ม เจ้าหน้าที่		รวม		เส้นกราฟ แสดง ค่าเฉลี่ย
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
25. หักสใจใจรัก	4.46	.58	4.42	.66	4.44	.63	
26. กล้าเผชิญปัญหา	4.54	.54	4.52	.73	4.54	.67	
27. รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	4.64	.51	4.62	.67	4.63	.61	
28. สนใจคิดความงานที่มอบหมาย	4.43	.60	4.34	.64	4.38	.63	
29. ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน	4.47	.64	4.38	.72	4.45	.69	
30. เป็นคนตรงต่อเวลา	4.40	.61	4.29	.73	4.34	.69	
31. กระตือรือร้นต่อเรื่อง	4.35	.63	4.21	.74	4.27	.70	
32. เอาใจใส่ต่อหน้าที่	4.53	.50	4.47	.63	4.50	.58	
33. คำนึงและรับผิดชอบต่อเหตุการณ์	4.32	.61	4.26	.67	4.29	.65	
34. มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน	4.35	.65	4.32	.65	4.33	.65	
35. มีแนวคิดของตนเอง	4.06	.77	4.09	.74	4.08	.76	
36. มีความสามารถในการปรับปรุงงาน	4.19	.63	4.16	.71	4.18	.68	
37. มีผลงานเด่นให้ปรากฏ	4.03	.74	4.01	.74	4.02	.74	
38. เป็นคนเปิดเผยเข้าใจง่าย	4.16	.64	4.08	.79	4.12	.74	
39. มีความอดสาหะวิริยะ	4.18	.65	4.16	.69	4.17	.68	
รวมเฉลี่ย	4.41	.38	4.33	.47	4.37	.44	

จากตาราง 4 สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป มีดังนี้

1. ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความต้องการจากมากถึงมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไปมี 33 ข้อ ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด 10 อันดับแรกมีดังนี้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม เป็นผู้ไม่เห็นผลในการปฏิบัติงาน มีความจริงใจต่อผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อดทนและมีไหวพริบ ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ

2. ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความต้องการจากมากถึงมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไปมี 27 ข้อ และข้อที่มีความต้องการสูงสุด 10 อันดับแรกมีดังนี้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย มีความจริงใจต่อผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน มีอารมณ์มั่นคง และอดทนและมีไหวพริบ

3. ความคิดเห็นรวมทั้งสองกลุ่ม

เมื่อพิจารณาจากเส้นกราฟประกอบ จะแสดงแนวโน้มให้เห็นว่าความคิดเห็นของบุคลากรทั้งสองกลุ่มเป็นไปในแนวเดียวกัน คือ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มสอดคล้องกัน

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุดคือข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไปมี 29 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความจริงใจต่อผู้อื่น มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย อดทนและมีไหวพริบ มีอารมณ์มั่นคง วางตัวได้เหมาะสมกับ

กาลเทศะ ถ้าวางแผนยากกับปัญหา เอาใจใส่ก่อนหน้าที่ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ หักสั่นใจได้ก็ ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ สนใจต่อความงามอันเหมาะสม ถ้าวางขวางเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป เป็นคนตรงต่อเวลา แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับวัย มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน มีความรู้รอบตัว เชื่อมั่นในตนเอง เต็มใจและหัดต่อเหตุการณ์ กระฉับกระเฉงว่องไว มีความเมตตา กรุณา มีความสามารถในการจูงใจคน

สำหรับข้อที่มีความคิดเห็นในระดัมนานมีทั้งสิ้น 10 ข้อ มีค่าความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ มีความสามารถในการปรับปรุงงาน ยกย่องชมเชยลูกน้องได้เหมาะสม มีความอดทนต่อวิริยะ ยึดมั่นแน่วแน่ใฝ่อยู่เสมอ มีความประพฤติเรียบร้อย เป็นคนเปิดเผยเข้าใจง่าย มีแนวคิดของตนเอง มีผลงานเด่นให้ปรากฏ และควรเป็นเพศชาย

2.2 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด เฉพาะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป ให้นำเสนอในตาราง 5 โดยเสนอค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม และเพื่อให้มองเห็นข้อเปรียบเทียบได้ชัดเจน จึงให้นำเสนอในรูปของแผนภูมิควบคู่ไปกับการเสนอค่าเฉลี่ยด้วย

ตาราง 5 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด สันความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ความสามารถ ในการบริหารทั่วไป	กลุ่ม ผู้บริหาร		กลุ่ม เจ้าหน้าที่		รวม		เส้นกราฟ แสดง ค่าเฉลี่ย
	X	SD	X	SD	X	SD	
40. ได้ศึกษาในสาขาการบริหารการศึกษา	3.72	.87	3.62	.88	3.66	.88	
41. ให้ความสำคัญผู้ได้บังคับบัญชาเท่าเทียมกัน	4.18	.76	4.06	.78	4.11	.78	
42. สามารถใช้คนให้เหมาะสมกับงาน	4.34	.58	4.32	.77	4.33	.71	
43. รู้จักใช้วิธีการพัฒนาบุคลากร	4.30	.56	4.19	.79	4.21	.73	
44. สามารถช่วยแก้ปัญหาผู้ได้บังคับบัญชา	4.10	.69	3.99	.82	4.04	.78	
45. สามารถสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ	4.43	.65	4.35	.74	4.38	.70	
46. สามารถสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน	4.48	.64	4.35	.77	4.40	.72	
47. สร้างความก้าวหน้าให้แก่ผู้ร่วมงาน	4.26	.67	4.16	.75	4.21	.72	
48. ศึกษา ค้นคว้า ประเมินผลงาน	4.26	.69	4.11	.81	4.17	.76	
49. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี	4.39	.65	4.23	.79	4.29	.74	
50. ไม่อาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว	4.50	.88	4.52	.74	4.52	.80	
51. ไม่ทำหนังสือผู้บังคับบัญชาต่อหน้าผู้อื่น	4.23	.84	4.27	.80	4.26	.82	
52. มีความเข้าใจในงานสารบรรณ	3.85	.78	3.91	.80	3.90	.80	
53. มีความเข้าใจในระบบงานธุรการ	3.96	.70	4.04	.77	4.01	.75	
54. สามารถในการบริหารงานการเงิน	4.28	.71	4.09	.79	4.17	.77	
55. สามารถในการบริหารงานการบัญชี	3.91	.73	4.02	.79	3.98	.77	
56. สามารถในการบริหารงานพัสดุ	3.96	.69	4.00	.77	3.99	.74	

ตาราง 5 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ความสามารถ ในการบริหารทั่วไป	กลุ่ม ผู้บริหาร		กลุ่ม เจ้าหน้าที่		รวม		แผนกราฟ แสดง ค่าเฉลี่ย
	X̄	SD	X̄	SD	X̄	SD	
57. สามารถในการแก้ไขปัญหางานธุรการ	3.96	.66	3.95	.75	3.95	.72	
58. มีความรู้เรื่องระเบียบของทางราชการ	4.24	.67	4.21	.59	4.23	.69	
59. คิดตามความเปลี่ยนแปลงของทางราชการ ได้ทัน	4.24	.67	4.21	.69	4.23	.69	
รวม	4.10	.49	4.13	.54	4.15	.51	

จากตาราง 5 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ด้านความรู้ความสามารถในการ
บริหารทั่วไป มีดังนี้

1. ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารอยู่ในระดับความถี่การจากมากถึงมากที่สุด ข้อที่
อยู่ในระดับความถี่การมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไป มี 12 ข้อ เรียงลำดับจาก
มากไปน้อยดังนี้ ไม่เอาเสียไปจากหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว สามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่
ผู้ร่วมงาน สามารถสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี สามารถใช้ประโยชน์
เหมาะสมกับงาน รู้จักวิธีใช้มนุษยวิทยา สามารถในการบริหารงานการเงิน สร้างความ
ก้าวหน้ากับผู้ร่วมงาน คิดตาม ตามคุณ ประเมินผลงาน คิดตามการเปลี่ยนแปลงของทางราชการ
ไม่ล้าหลังได้ทันกับผู้อื่น มีความรู้เรื่องระเบียบของทางราชการ

2. ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่

ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ทุกชั้นอยู่ในระดับความต้องการจากมากถึงมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุดคือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไป มี 8 ข้อ เรียงลำดับค่าความต้องการจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ ไม่อาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว สามารถสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ สามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน มีความรู้เรื่องระเบียบของทางราชการ สามารถใช้คนได้เหมาะสมกับงาน ไม่ตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาต่อหน้าผู้อื่น ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี และติดตามการเปลี่ยนแปลงของทางราชการได้ทัน

3. ความคิดเห็นรวมทั้งสองกลุ่ม

เมื่อพิจารณาจากเส้นกราฟประกอบ จะแสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเส้นกราฟของความคิดเห็นเป็นไปในแนวเดียวกัน ซึ่งหมายความว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มสอดคล้องกัน

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทุกชั้นอยู่ในระดับความต้องการจากมากไปมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไปมี 10 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยของความต้องการจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ไม่อาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว สามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน สามารถสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ สามารถใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีความรู้เรื่องระเบียบของทางราชการ ไม่ตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาต่อหน้าผู้อื่น ติดตามการเปลี่ยนแปลงของทางราชการได้ทัน รู้จักใช้วิธีการพัฒนาบุคลากร และสร้างความก้าวหน้าให้กับผู้ร่วมงาน

สำหรับข้อที่มีค่าความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากที่สุดมีทั้งสิ้น 10 ข้อ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ ติดตาม ควบคุม ประเมินผลงาน สามารถในการบริหารงานการเงิน ให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาเท่าเทียมกัน สามารถช่วยแก้ปัญหาผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเข้าใจในระบบงานธุรการ สามารถในการบริหารงานพัสดุ สามารถในการบริหารงานการบัญชี สามารถในการแก้ปัญหางานธุรการ มีความเข้าใจในงานสารบรรณ และให้ศึกษาในสาขาบริหารการศึกษา

2.3 ด้านความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เพื่อบำรุงความสามารถในการบริหารงานวิชาการ
ได้มาเสนอในตาราง 6 โดยเสนอค่าคะแนนความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มและคะแนนความคิดเห็น
รวมของทั้งสองกลุ่ม เพื่อให้มองเห็นข้อเปรียบเทียบให้ชัดเจนได้มาเสนอในรูปของทวนคู่กับการ
การเสนอค่าเฉลี่ยด้วย

ตาราง 6 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความสามารถในการ บริหารงานวิชาการ	กลุ่ม ผู้บริหาร		กลุ่ม เจ้าหน้าที่		รวม		เส้นกราฟ แสดง ค่าเฉลี่ย
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
60. สามารถนิเทศการสอน	4.01	.72	3.92	.72	3.96	.73	
61. เข้าใจเรื่องการวัดผลและประเมินผล	3.96	.68	3.90	.75	3.93	.73	
62. สามารถจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ ให้ ส่งเสริมการเรียนรู้การสอน	4.03	.68	4.00	.73	4.02	.71	
63. สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียน การสอน	4.08	.69	4.01	.76	4.04	.73	
64. เข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอน	4.10	.65	4.03	.71	4.06	.69	
65. เข้าใจจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่	4.23	.69	4.14	.70	4.18	.70	
66. เข้าใจหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียน	4.34	.64	4.24	.70	4.28	.69	
รวม	4.11	.53	4.03	.58	4.07	.57	

จากตาราง 6 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความสามารถในการบริหารงาน
วิชาการ มีดังนี้

1. ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทุกข้ออยู่ในระดับความถี่ของการจากมากถึงมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความถี่ของการมากที่สุดมี 2 ข้อคือ เข้าใจหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน เข้าใจจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ สำหรับข้อคำถามอื่นอีก 5 ข้อ อยู่ในระดับความถี่ของการมาก

2. ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่

ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ทุกข้ออยู่ในระดับความถี่ของการมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความถี่ของการมากที่สุดคือ เข้าใจหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับข้อคำถามอื่นอีก 6 ข้อ อยู่ในระดับความถี่ของการมาก

3. ความคิดเห็นรวมทั้งสองกลุ่ม

เมื่อพิจารณาจากผลการประกอบจะแสดงให้เห็นว่าเส้นกราฟของคะแนนเป็นไปในแนวเดียวกันคือ ความคิดเห็นของบุคลากรทั้งสองกลุ่มสอดคล้องกัน

ความคิดเห็นรวมทั้งสองกลุ่มทุกข้ออยู่ในระดับความถี่ของการมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความถี่ของการมากที่สุดคือ เข้าใจหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนอีก 6 ข้อ คำถามต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เข้าใจจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ เข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอน สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน สามารถจัดทำแผนการสอนในศูนย์ฯ ให้ส่งเสริมการเรียนการสอน สามารถนิเทศการสอน เข้าใจเรื่องการพัฒนาและประเมินผล

2.4 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เพื่อดูด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอก
โรงเรียนได้นำเสนอในตาราง 7 โดยเสนอค่าความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มและคะแนน ความคิดเห็น
รวมทั้งสองกลุ่ม เพื่อให้มองเห็นข้อเปรียบเทียบให้ชัดเจน ได้นำเสนอในรูปของเส้นกราฟแสดง
ค่าเฉลี่ยควบคู่ไปกับการเสนอค่าเฉลี่ยด้วย

ตาราง 7 ความคิดเห็นของผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอก
โรงเรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียน	กลุ่ม ผู้บริหาร		กลุ่ม เจ้าหน้าที่		รวม		เส้นกราฟ แสดง ค่าเฉลี่ย
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
67. สามารถวางแผน จัดทำแผนงาน และ โครงการได้	4.29	.66	4.15	.75	4.21	.72	
68. เข้าใจนโยบาย และความมุ่งหมายของ งานการศึกษานอกโรงเรียน	4.46	.60	4.34	.69	4.39	.66	
69. สามารถจัดองค์การของศูนย์ให้เหมาะสม	4.31	.63	4.27	.73	4.29	.69	
70. สามารถพัฒนาผู้ร่วมงานให้มีประสิทธิภาพ	4.30	.65	4.28	.69	4.29	.68	
71. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	4.30	.63	4.35	.68	4.33	.66	
72. สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีกับหน่วยงาน อื่นและชุมชน	4.38	.61	4.33	.69	4.35	.66	
รวม	4.34	.47	4.29	.58	4.31	.54	

จากตาราง 7 สรุปคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน มีดังนี้

1. ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความถี่สูงมากถึงมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ เข้าใจนโยบายของความมุ่งหมายของงานการศึกษาออกโรงเรียน สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานอื่นและชุมชน สามารถจัดองค์การของกลุ่มฯ ได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาผู้ร่วมงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และสามารถวางแผน จัดทำแผนงาน และโครงการได้ดี

2. ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความถี่สูงมากถึงมากที่สุด มีข้อที่อยู่ในระดับความถี่สูงมากถึงมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี เข้าใจนโยบายความมุ่งหมายของงานการศึกษานอกโรงเรียน สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานอื่นและชุมชน สามารถพัฒนาผู้ร่วมงานให้มีประสิทธิภาพ และสามารถจัดองค์การของกลุ่มฯ ได้เหมาะสม

3. ความคิดเห็นรวมทั้งสองกลุ่ม

เมื่อพิจารณาจากแท่งกราฟประกอบ จะแสดงแนวโน้มให้เห็นว่าความคิดเห็นสอดคล้องและเป็นไปในแนวเดียวกัน คือคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มสอดคล้องกัน

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความถี่สูงมากถึงมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ เข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายของงานการศึกษานอกโรงเรียน สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานอื่นและชุมชน สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี สามารถจัดองค์การประกอบของกลุ่มฯ ได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาผู้ร่วมงานให้มีประสิทธิภาพ และสามารถวางแผน จัดทำแผนงาน และโครงการได้ดี

2.5 ด้านความรู้ความเข้าใจแผนและนโยบายการพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวกับงาน การศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เดชะด้านความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการพัฒนา
ชนบทในส่วนที่เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน ให้นำเสนอในตาราง 8 โดยเสนอคะแนน
ความคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม และคะแนนความคิดเห็นรวมทั้งสองกลุ่ม เพื่อให้มองเห็นข้อเปรียบเทียบ
ได้ชัดเจน ให้นำเสนอในรูปของเส้นกราฟควบคู่ไปกับการเสนอคำเฉลี่ยด้วย

ตาราง 8 ความคิดเห็นของผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความรู้ความเข้าใจแผนและนโยบายการพัฒน
ชนบทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความเข้าใจแผนและ นโยบายการพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ งานการศึกษานอกโรงเรียน	กลุ่ม ผู้บริหาร		กลุ่ม เจ้าหน้าที่		รวม		เส้นกราฟ แสดง ค่าเฉลี่ย
	X	SD	X	SD	X̄	SD	
73. เข้าใจนโยบายพัฒนาชนบท	4.35	.64	4.19	.67	4.25	.66	
74. เข้าใจวิธีทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น	4.31	.62	4.17	.68	4.22	.66	
75. เข้าใจนโยบายเกี่ยวกับ จปฐ.	4.29	.67	4.17	.68	4.22	.70	
76. เข้าใจวิธีพัฒนาเกี่ยวกับ จปฐ.	4.24	.69	4.13	.70	4.18	.70	
77. สามารถในการจัดทำแผนพัฒนา	4.27	.66	4.18	.70	4.22	.69	
78. สามารถประสานงานกับหน่วยงานภายนอก	4.35	.64	4.25	.67	4.29	.69	
79. สามารถสร้างความสามัคคีของการทำงาน ให้กับผู้ร่วมงาน	4.31	.69	4.52	.73	4.31	.71	
80. สามารถประเมินโครงการ	4.17	.62	4.19	.74	4.18	.69	
รวม	4.29	.50	4.20	.57	4.23	.55	

จากตาราง 8 สรุปคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ ด้านความรู้
ความเข้าใจแผนและนโยบายพัฒนาชนบท ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน มีดังนี้

1. ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความต้องการจากมากถึงมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด เรียงตามลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ สามารถประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เข้าใจนโยบายพัฒนาชนบท เข้าใจวิธีทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น สามารถสร้างความสํานึกของการทำงานให้กับผู้ร่วมงาน เข้าใจนโยบายเกี่ยวกับ จปฐ. สามารถในการจัดทำแผนพัฒนา และเข้าใจวิธีพัฒนาเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2. ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความต้องการจากมากถึงมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด เรียงตามลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ สามารถสร้างความสํานึกของการทำงานให้กับผู้ร่วมงาน และสามารถประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

3. ความคิดเห็นรวมทั้งสองกลุ่ม

เมื่อพิจารณาจากเส้นกราฟประกอบ จะแสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเส้นกราฟของคะแนนเป็นไปในแนวเดียวกัน คือความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มสอดคล้องกัน

ความคิดเห็นทุกข้ออยู่ในระดับความต้องการจากมากถึงมากที่สุด ข้อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด เรียงตามลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ สามารถสร้างความสํานึกของการทำงานให้กับผู้ร่วมงาน สามารถประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เข้าใจนโยบายพัฒนาชนบท เข้าใจวิธีทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น และเข้าใจนโยบายเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต จปฐ.

สำหรับข้อที่มีระดับความต้องการมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ เข้าใจวิธีพัฒนาความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต จปฐ. และสามารถประเมินโครงการ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในด้านต่าง ๆ รวม 5 ด้านคือ ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป ด้านความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้ความเข้าใจแผนและนโยบายการพัฒนาชนบทในส่วนของงานการศึกษาออกโรงเรียน ให้นำเสนอในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

ด้านต่าง ๆ ของความคิดเห็น	กลุ่มผู้บริหาร		กลุ่มเจ้าหน้าที่		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. บุคลิกลักษณะทั่วไป	4.41	.38	4.33	.48	1.61
2. ความรู้ความสามารถในการบริหารงานทั่วไป	4.18	.50	4.13	.55	0.76
3. ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ	4.11	.53	4.04	.59	1.15
4. ความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน	4.34	.47	4.29	.58	0.95
5. ความรู้ความเข้าใจแผนและนโยบายการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษาออกโรงเรียน	4.29	.50	4.20	.57	1.43
รวม	4.27	.48	4.20	.55	1.33

จากตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของแต่ละด้าน แต่ละกลุ่มและคะแนน
ความคิดเห็นรวม 5 ด้าน ของแต่ละกลุ่ม ระหว่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศูนย์บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด พวว่า

1. เมื่อนำความคิดเห็นในแต่ละด้านของกลุ่มผู้บริหารและความคิดเห็นในแต่ละด้าน
ของเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศูนย์บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
มาเปรียบเทียบกันจะเห็นว่า กลุ่มผู้บริหารต้องการให้คุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป ด้าน
ความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน และด้านความรู้ความเข้าใจ
แผนและนโยบายการพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษาออกโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
และมากกว่าระดับความต้องการของกลุ่มเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องการให้มีอยู่ในระดับมากที่สุด
เช่นเดียวกัน

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป
และด้านความรู้ความสามารถในการบริหารวิชาการ ต้องการให้มีอยู่ในระดับมาก และมากกว่า
ความต้องการของกลุ่มเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องการให้มีอยู่ในระดับมาก ส่วนความคิดเห็นรวมทั้ง
5 ด้านของกลุ่มผู้บริหารต้องการให้มีในระดับมากที่สุด แตกต่างจากระดับความต้องการของ
กลุ่มเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องการให้มีในระดับมาก

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารในแต่ละด้านและความคิดเห็น
ของกลุ่มเจ้าหน้าที่ในแต่ละด้านเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศูนย์บริหารศูนย์การศึกษาออก
โรงเรียนจังหวัด พวว่า

กลุ่มผู้บริหารต้องการให้มีอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ ด้านบุคลิ
กลักษณะทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน และด้าน
ความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการพัฒนาระบบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษาออก
โรงเรียน ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารในด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป
และด้านความรู้ความสามารถในการบริหารวิชาการต้องการให้มีในระดับมาก

ความคิดเห็นรวมทั้ง 5 ด้านของกลุ่มผู้บริหาร เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นในแต่ละด้านแล้ว พบว่าระดับความต้องการมากที่สุด และมากกว่าระดับความต้องการในด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป และด้านความสามารถในการบริหารวิชาการ แต่น้อยกว่าระดับความต้องการด้านบุคลิกภาพทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียน และด้านความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการพัฒนาระบบท

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

กลุ่มเจ้าหน้าที่กองการใหม่ในระดับมากที่สุด ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร แต่มีความแตกต่างกันตรงที่ระดับค่าคะแนนความต้องการต่อกลุ่มเจ้าหน้าที่กองการใหม่ในระดับมากที่สุดในด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป และด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจแผนและนโยบายการพัฒนาระบบทที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป และด้านความสามารถในการบริหารวิชาการ ต้องการในระดับมาก

ความคิดเห็นรวมทั้ง 5 ด้านของกลุ่มเจ้าหน้าที่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นในแต่ละด้าน พบว่าความคิดเห็นรวมทั้ง 5 ด้านเท่ากับความคิดเห็นในด้านความรู้ความเข้าใจแผนและนโยบายการพัฒนาระบบทที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน แต่มากกว่าระดับความต้องการในด้านความสามารถในการบริหารทั่วไปและด้านความสามารถในการบริหารงานวิชาการและน้อยกว่าระดับความต้องการด้านบุคลิกลักษณะทั่วไปและด้านความรู้ความสามารถ

นำมาจัดลำดับความต้องการได้ดังนี้

1. บุคลิกลักษณะทั่วไป
2. ความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
3. ความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการพัฒนาระบบทที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน
4. ความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป
5. ความสามารถในการบริหารวิชาการ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่ม
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในแต่ละด้านและความคิดเห็น ทบว่าความคิดเห็น
ของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะเปรียบเทียบ
เป็นรายด้าน หรือเปรียบเทียบรวมทั้ง 5 ด้าน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน ในด้านการเสริมสร้างและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นหน่วยงานที่ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนอย่างกว้างขวางและครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ โดยมีหน่วยปฏิบัติ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่าง ๆ มีหน้าที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน ทุกรูปแบบในแต่ละจังหวัด มีผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จึงมีความสำคัญในการกำหนดคุณลักษณะของงานการศึกษานอกโรงเรียนในแต่ละจังหวัด การให้ทราบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจึงเป็นข้อมูลที่สำคัญ เพื่อประกอบการตัดสินใจคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมเข้ามาดำรงตำแหน่ง และเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้วด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามทัศนะของบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งมี 72 ศูนย์ มีบุคลากรในปีการศึกษา 2530 ทั้งสิ้น 2,383 คน การศึกษาค้นคว้าได้แยกบุคลากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ศึกษาพิเศษและหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ (2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นข้าราชการทั้งหมด ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารข้างต้น

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมาเพื่อทำการศึกษารวม 18 ศูนย์ จากภาคการศึกษานอกโรงเรียน 5 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยเลือกมาร้อยละ 25 ของศูนย์แต่ละภาค ใช้บุคลากรในศูนย์ที่คัดเลือกมานี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบสอบถาม ให้จำนวนผู้บริหาร 162 คน และเจ้าหน้าที่ 216 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 378 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรอิสระที่ศึกษาได้แก่ตำแหน่งของบุคลากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มเจ้าหน้าที่ ตัวแปรตามเป็นความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกลักษณะทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน และด้านความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชนบท ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่ามี 5 ช่องคะแนน แบ่งข้อคำถามเป็น 5 ตอน ตามด้านต่าง ๆ ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 80 ข้อ ให้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วให้ทดสอบเพื่อหาคุณภาพกับกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลพบุรี เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุด ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ระบุชื่อ และตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถามและขอรับรองให้ส่งกลับคืนให้กับผู้วิจัยในเวลา 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม เมื่อครบกำหนด 15 วันแล้ว ยังไม่ได้รับตอบ ผู้วิจัยจะส่งหนังสือเตือนไปอีกครั้งหนึ่ง ได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 378 ฉบับ และได้รับตอบกลับคืนทั้งสิ้น 312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.50 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่
2. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ โดยใช้ t-test เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทั้ง 5 ด้าน

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด ความทัศนะของกลุ่มผู้บริหาร และทัศนะของเจ้าหน้าที่ มีความสอดคล้องกัน
ในแต่ละด้าน และรวมทั้ง 5 ด้าน

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดความทัศนะ
ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนแยกเป็นด้านต่าง ๆ คิดเฉพาะข้อที่มีความ
ต้องการระดับมากที่สุด มีดังนี้

2.1 บุคลิกลักษณะทั่วไป มี 29 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต
มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความจริงใจต่อผู้อื่น มีเหตุผล
ในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอ
ปลาย อดทนและมีไหวพริบ มีอารมณ์มั่นคง วางตัวได้เหมาะสมกาลเทศะ กล้าเผชิญหน้ากับ
ปัญหา บุคลิกน่าเลื่อมใสศรัทธา เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน สุขภาพ
แข็งแรงสมบูรณ์ คัดค้านใจได้ดี ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี สนใจติดตามงานที่มอบหมาย
กว้างขวางเป็นที่รู้จักทั่วไป เป็นคนตรงต่อเวลา แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับวัย มีแนวคิด
ใหม่ ๆ ในการทำงาน มีความรู้รอบตัว เชื่อมั่นตนเอง ขึ้นตัวและรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ กระฉับ
กระเฉงว่องไว มีความเมตตา กรุณา และมีความสามารถในการจูงใจคน

2.2 ความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป มี 10 ข้อ เรียงลำดับดังนี้คือ
ไม่อาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว สามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน สามารถ
สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ สามารถใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี
มีความรู้เรื่องระเบียบของทางราชการ ไม่ตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาต่อหน้าผู้อื่น ติดตามการ
เปลี่ยนแปลงของทางราชการได้ทัน รู้จักใช้วิธีการพัฒนาบุคลากร และสร้างความก้าวหน้าให้
กับผู้ร่วมงาน

2.3 ความสามารถในการบริหารงานวิชาการคือ เข้าใจหลักสูตรและกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียน ส่วนอีก 6 ข้อ คือ การในระดั้มากคือ เข้าใจจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ เข้าใจและเห็นความสำคัญของสื่อการสอน สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน สามารถจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ ให้ส่งเสริมการเรียนการสอน สามารถแก้ปัญหาการสอน และ เข้าใจเรื่องการวัดผลและประเมินผล

2.4 ความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน มี 6 ข้อคือ เข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายของงานการศึกษานอกโรงเรียน สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดี กับหน่วยงานอื่นและชุมชน ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สามารถจัดองค์การของศูนย์ฯ ได้อย่างเหมาะสม สามารถหามาผู้ร่วมงานให้มีประสิทธิภาพ และสามารถวางแผนจัดทำแผนงาน และโครงการ

2.5 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนและนโยบายการพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยว ข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน มี 6 ข้อคือ สามารถสร้างความสำนึกของการทำงานให้กับ ผู้ร่วมงาน สามารถประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เข้าใจนโยบายพัฒนาชนบท เข้าใจวิธี ทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น และเข้าใจนโยบายเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (จบร.)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้า มีประเด็นต่าง ๆ ที่สมควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด : ด้าน บุคลิกลักษณะทั่วไป

บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าพนักงาน ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนจังหวัดสอดคล้องกัน ซึ่งจะเห็นได้จากคำตอบที่คะแนนความถี่เห็นของกลุ่มผู้บริหารและ กลุ่มเจ้าพนักงานที่ต้องการให้มีอยู่ในระดับมากที่สุด 33 ข้อและ 27 ข้อ ตามลำดับ คุณลักษณะเหล่านี้

สามารถจัดเป็นกลุ่มคุณลักษณะเฉพาะได้ดังนี้ (1) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (2) คุณลักษณะด้านคุณธรรม (3) คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ (4) คุณลักษณะด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังรายละเอียดดังนี้

1.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วยข้อกำหนดที่บุคลากรของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์
แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับวัย วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีบุคลิกน่าเชื่อถือ
พหุวิชา กว้างขวางเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป มีความฉลาดและมีไหวพริบ มีอารมณ์มั่นคง ปฏิบัติตน
เสมอต้นเสมอปลาย มีความสามารถในการปรับปรุงตัวเข้ากับบุคคลอื่น มีความเชื่อมั่นตนเอง เป็น
คนตรงต่อเวลา มีความกระตือรือร้นกระฉับกระเฉงไว มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ ไม่เอาเปรียบผู้ใดทั้งกับ
นักศึกษา และผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะดังกล่าวนี้เป็น
คุณลักษณะที่จะช่วยให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปฏิบัติภารกิจ
ที่ได้รับมอบหมายได้ถูกต้อง แม่นยำ ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวดคล่องกับทักษะ
ของ สุทัย หิรัญโค (2520 : 12 - 13) ซึ่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีของผู้บริหาร
ที่จะสามารถเป็นสัญลักษณ์หรือเป็นส่วนำในการปฏิบัติงานขององค์การให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น จะ
ต้องเป็นผู้มีร่างกาย จิตใจ อารมณ์สมบูรณ์ มีสติปัญญาเหมือนบุคคลอื่น มีความสนใจรอบรู้ ชุกและ
เขียนภาษาง่าย ๆ มีความตั้งใจแน่วแน่ และ กิติสัมพันธ์ รุจิรกุล (2529 : 53) ได้ให้ทัศนะ
เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ผู้นำควรมี คือ มีสุขภาพดี มีบุคลิกภาพเหมาะสม มีความสุ่มรอบคอบ มีความรู้
มีความกระตือรือร้น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีวินัยในตัวเอง มีความเด็ดขาด

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับทัศนะของ นพพงษ์ บุญคราทุลย์ (2522 : 17 -
19) ซึ่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้บริหารที่ดีไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีทักษะในด้านต่าง ๆ
เช่น เป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารโรงเรียน เข้าใจหน่วยงานของทุกลักษณะ ให้ความ
สำคัญต่อความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานหรือองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางในด้าน
สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเมือง มนุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม มีทักษะวางแผนมนุษยสัมพันธ์ เทคนิค
กระบวนการ และวิธีการในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี

1.2 คุณสมบัติที่ บุคคลธรรมดา ที่ประกอบไว้เพื่อคำกล่าวที่บุคลากรของศูนย์ฯ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องมีอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความจริงใจต่อผู้อื่น หักฉันทใจได้ มีความเมตตา กรุณา คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัดปฏิบัติงานในการกิจที่รับผิดชอบ ซึ่งมากมายหลายรูปแบบ หรือในบางกิจกรรมไม่มีรูปแบบ ผู้ปฏิบัติจะต้องไปค้นหารูปแบบเอง ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ เพราะจะต้องปกครองคนหมู่มาก ทั้งผู้ที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และวิทยากรท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปที่ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ทั้งจังหวัด ผู้บริหารศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัดจำเป็นต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม ไม่หุนเหียว เชื่อคำพูดง่าย โดยไม่สืบหาข้อเท็จจริง

ความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัดดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับทัศนะของ อรุณ รักธรรม (2522 : 200 - 204) ซึ่งเห็นว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีเครื่องมือสำคัญหลายประการ เป็นเครื่องช่วยให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายประการหนึ่งคือ มีความยุติธรรม วางตนเป็นกลาง ไม่เอนเอียงในการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์หรือเป็นโทษต่อผู้หนึ่งผู้ใด และ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2522 : 24) ได้ให้ทัศนะว่า พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษาที่ดีนั้น จะต้องใช้ปัญญาให้มาก ๆ ใช้อำนาจแต่เพียงเล็กน้อย และควรใช้ทรมานวิหารสี ซึ่งได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นเครื่องช่วยให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องตรงกับความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียน วิชัย เวียงสงค์ (2527 : บทกึ่งย่อ) ได้วิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พบว่าคุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม เสียสละทำงานในหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องตรงกับกับความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัด

1.3 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วยข้อความที่บุคลากรของศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัดให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องมีอยู่ในระดับมากที่สุดคือ บุคลิกน่าเลื่อมใสศรัทธา กว้างขวาง

เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับวัย พื้นผิวและ
 หันข้อเหตุการณ์มีความสามารถในการจูงใจคน คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ซึ่ง
 ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี มีความเข้าใจถูกต้อง ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือปฏิบัติงานอย่าง
 เห็นถึงความสามารถ ทั้งบุคลากรในศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด และผู้ร่วมงานใน
 หน่วยงานอื่น ๆ และยังเป็นเครื่องช่วยสร้างบรรยากาศในการเป็นมิตรที่ดีต่อกัน มีความสามัคคี
 กลมเกลียวในหน่วยงาน

ความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเกี่ยวกับคุณลักษณะ
 ที่พึงประสงค์ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดดังกล่าวนี้ สอดคล้อง
 ตรงกันกับทัศนะของ บทกษณ์ บุญจิตราศุภย์ (2522 : 17 - 19) ซึ่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ
 ผู้บริหารการศึกษาที่จะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานหรือองค์การอื่น ๆ
 มีทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ เทคนิค ขบวนการและวิธีการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี และนอกจากนี้
 ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิชัย เวียงสงค์ (2527 : บทกษณ์) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง
 ประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว นอกจากจะต้องมีคุณธรรม
 มีความซื่อสัตย์ เสียสละทำงานและผู้ร่วมงานแล้ว จะต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้อง
 กับความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

1.4 คุณลักษณะด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประกอบด้วยข้อคำถามที่บุคลากร
 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จะต้องมียุอยู่ในระดับมากและมากที่สุดคือ มีแนวคิดใหม่ ๆ ใน
 การทำงาน มีแนวความคิดเป็นของตนเอง มีผลงานเด่น ๆ ให้ปรากฏ พื้นผิวและหันข้อเหตุการณ์
 คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดมีความ
 กระตือรือร้น กระฉับกระเฉงที่จะปฏิบัติงานเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา
 เกิดความกระตือรือร้นตามไปด้วย ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลงานที่ต่อเนื่อง หันการดำเนินงาน ไม่เข้าลักษณะ
 เข้าชามเย็นชาม ไม่นั่งรองาน ถ้างานไม่มีก็ทำงานลวนลวอ เป็นคน

ความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง
 ประสงค์สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดดังกล่าวนี้ ตรงกับทัศนะ
 ของ สุรินทร์ นวดจันทร์กุล (2527 : 7 - 10) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการค้นหาในการ

ดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียนในระดับจังหวัดนั้น ผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะหลายประการ ประการหนึ่งคือ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มหารูปแบบหรือวิธีการใหม่ ๆ ปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ กิตติศักดิ์ รัตนธาดา (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด พบว่าหนึ่งในสิบอันดับแรกคือ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด : ด้านความสามารถในการบริหารทั่วไป

คุณลักษณะด้านนี้มี 20 ข้อคำถาม จากค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดทั้งสองกลุ่มที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด สอดคล้องเป็นไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มี 5 ข้อที่คะแนนความคิดเห็นกลับกัน มีค่าความแตกต่างอยู่ระหว่าง 0.02-0.11 คือ ไม่อาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว (.02) สามารถบริหารงานพิเศษ (.04) ไม่ทำหนังสือโต้ตอบกับผู้อื่น (.05) มีความเข้าใจระบบงานสาธารณชน (.08) สามารถบริหารงานการบัญชี (.11) บุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนทั้งสองกลุ่มต้องการให้คุณลักษณะเหล่านี้อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และในระดับมากที่สุด 10 ข้อ สามารถวัดเป็นกลุ่มคุณลักษณะเฉพาะได้เป็น 3 กลุ่มคือ (1) คุณลักษณะด้านการปกครองบังคับบัญชา (2) คุณลักษณะด้านการบริหารงานธุรการ และ (3) คุณลักษณะด้านการบริหารงานการเงิน การบัญชีและการพัสดุ ในแต่ละด้านสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 คุณลักษณะด้านการปกครองบังคับบัญชา ประกอบด้วยข้อคำถามที่บุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดได้แสดงความคิดเห็นที่ต้องการให้มีอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ไม่อาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว สามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน สามารถสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี สามารถใช้คนให้เหมาะสมกับงาน รู้จักวิธีพัฒนาบุคลากรและสร้างความก้าวหน้าให้กับผู้ร่วมงานและไม่ทำหนังสือโต้ตอบกับผู้อื่นจนเป็นนิสัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะเหล่านี้เป็นเครื่องมือช่วยให้การบริหารงานของผู้บริหาร

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบรูลเป้าหมาย ให้ทั้งคนและงานในเวลาเดียวกัน ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ความกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ตนถนัดและต้องการผลงานที่ได้ออกมามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประถม แสงสว่าง (2524 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะของนักบริหารที่คนไทยพึงประสงค์ และได้สรุปไว้ 10 อันตัว หนึ่งในสิบอันตัวคือไม่รับสินบน หรืออาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว ผลงานการวิจัยของ เอลิม รัชชะกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีลักษณะดังนี้ มีความรู้ทางวิชาการทั่วไป มีวุฒิทางการศึกษามีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน มีความเข้าใจในการบริหารงานบุคคล และผลงานวิจัยของ สมโมท สหโกโร (2526 : 79 - 85) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงปรารถนาของหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในภาคใต้ โดยแบ่งคุณสมบัติออกเป็นด้านส่วนตัวและด้านวิชาชีพ ผลการวิจัยสรุปว่า เข้าใจนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอย่างดีและรู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

2.2 คุณลักษณะด้านบริหารงานธุรการ ประกอบด้วยข้อคำถามที่บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้แสดงความคิดเห็นที่ต้องการให้มีอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คือ มีความเข้าใจในงานสารบรรณ งานธุรการ คัดค้านควบคุมและประเมินผลงานด้านธุรการ มีความรู้เรื่องระเบียบทางราชการ คัดค้านการเปลี่ยนแปลงของทางราชการได้ทัน คุณลักษณะเหล่านี้บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต้องการให้มีอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะเหล่านี้เป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหรือเอกชนอื่นได้ถูกต้อง ทันการณ และสามารถค้นหาได้ เมื่อมีความจำเป็นและก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี มีผลในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ สุนันท์ นวลจันทร์กุล (2527 : 7 - 10) ซึ่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการลดอุปสรรคในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะเป็นผู้ประสานงานที่ดี มีการประสานงานที่ดีทั้งในระบบและนอกรูปแบบ (ในระบบหนังสือหรืองานสารบรรณและการประสานงานด้วยตนเอง) อย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับทัศนะของ อาณัติ อาภาภิรม (2530 : 2) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของ

ผู้บริหารหรือผู้นำไว้ว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประสานงาน ประสานคน ประสาน ความคิดและจะต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติกเป็นแบบอย่างที่ดี

2.3 คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถในการบริหารการเงิน การบัญชีและการพัสดุ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องมีอยู่ในระดั้มาก เพราะเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ตายตัวที่จะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีระเบียบ ถูกต้องแม่นยำ ส่งเสริมสถานะภาพของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดให้มั่นคง ปราศจากความวิตกกังวล เกรงว่าจะปฏิบัติผิดระเบียบเกี่ยวกับด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุ ซึ่งถือเป็นความผิดที่ค่อนข้างจะรุนแรงในระบบราชการไทย ถึงแม้ว่าความรู้ความสามารถในด้านนี้จะเรียนรู้หรือเพิ่มเติมได้ทุกเมื่อก็จริง แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการเงิน การบัญชี และการพัสดุมาแล้ว ก็จะก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอลีน รัชชะกุล (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในเขตการศึกษา 11 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ควรมีลักษณะดังนี้ มีความรู้ทางวิชาการทั่วไป มีะทางการบริหาร มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน มีความเข้าใจในการบริหารบุคคล ระเบียบการเงิน การบัญชีและการพัสดุของโรงเรียน

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด : ด้านความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

ถ้าเอเลี่ยนจะเน้นความหนักแน่นของงานของผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด สอดคล้องเป็นไปในแนวเดียวกันและต้องการให้มีอยู่ในระดั้มากถึงมากที่สุดทุกข้อคำถาม ข้อคำถามที่ต้องการให้มีอยู่ในระดั้มากที่สุดคือ เข้าใจหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน และต้องการให้มีอยู่ในระดั้มากเรียงความสำคัญจากมากไปหาน้อย 6 ลำดับคือ เข้าใจจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ เข้าใจและเป็นความสำคัญของการสอน สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้

เอกสารหลักสูตรปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (2525) และผลงานการวิเคราะห์คุณลักษณะของนักการศึกษา
ศึกษานอกโรงเรียนของ ไพฑูรย์ โพธิ์สาร (2527 : 34 - 35) สรุปได้ว่า นักการศึกษา
ผู้ใหญ่หรือนักศึกษานอกโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจชอบช้อยงานการศึกษา
ผู้ใหญ่ งานการศึกษานอกโรงเรียน และงานการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้
ความเข้าใจผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สภาพแวดล้อมการศึกษาผู้ใหญ่ และ
ความสามารถในการจัดกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ หรือกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบ
ต่าง ๆ

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน : ด้านความรู้
ความเข้าใจแผนและนโยบายการพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวกับงานการศึกษานอก
โรงเรียนจังหวัด

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั้ง
2 กลุ่มที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ต้องการให้มี
อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกข้อคำถาม เรียงตามลำดับดังนี้ สามารถประสานงานกับหน่วยงาน
ภายนอก เข้าใจนโยบายพัฒนาชนบท เข้าใจวิธีทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น สามารถสร้างความ
สามัคคีของการทำงานให้กับผู้ร่วมงาน เข้าใจนโยบายเกี่ยวกับ จปฐ. สามารถในการจัดทำแผน
พัฒนา เข้าใจวิธีพัฒนาเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติในพื้นที่
ชนบทเพื่อให้ความรู้ที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน ข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ และเพิ่มทักษะอาชีพให้กับประชากร
ที่ด้อยโอกาสทั้งทางการศึกษาและทางสังคม เป็นการกระตุ้นหรือเร่งเร้าให้คนตัวรู้จักใช้เวลา
โอกาสที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ รวมทั้งความเป็นอยู่และการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ
ที่ทุกคนอยู่ในชนบทที่ห่างไกลให้ลดน้อยลง

การให้ความรู้ความเข้าใจหรือแม้แต่การพัฒนาให้ทักษะมีความสามารถนั้น สามารถ
ทำได้หลายวิธี การให้การศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เป็นวิธีการพัฒนาคนอีกวิธีหนึ่ง
ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ดำเนินงานด้านนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดี และมีความ
สามารถในการจัดกิจกรรมและงานโครงการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเข้าใจแผนและนโยบาย

ในการเรียนการสอน สามารถจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดให้ส่งเสริมการเรียนการสอน สามารถนิเทศการสอนและเข้าใจเรื่องการวัดผลประเมินผล คุณลักษณะเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีความรู้ ความสามารถในการงานวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางให้สามารถบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับทัศนะของ บทพงษ์ บุญจิตรกุลธ (2522 : 17 - 19) ซึ่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษาที่คืบหน้าจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ มีทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางในด้านสังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเมือง มนุษยวิทยา จิตวิทยา สังคม และสอดคล้องตรงกันกับผลงานวิจัยของ เฉลิม รัชชกุล (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีคุณลักษณะดังนี้ มีความรู้ทางวิชาการทั่วไป มีวิสัยทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน มีความเข้าใจในด้านการบริหารงานบุคคลและระเบียบการเงินของโรงเรียน

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน : ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั้งสองกลุ่มได้แสดงความเห็น ต้องการให้มีอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อคำถามด้านนี้ มีความเข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายของงานการศึกษานอกโรงเรียน สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีกับหน่วยงานอื่นและชุมชน สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี สามารถจัดการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้อย่างเหมาะสม สามารถพหุมาผู้ร่วมงานให้มีประสิทธิภาพและสามารถวางแผน จัดทำผลงาน และโครงการได้ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะเหล่านี้เป็นเครื่องช่วยให้การบริหารงานของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสามารถดำเนินให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด ทั้ง ๆ ที่งานการศึกษานอกโรงเรียนมีมากรูปแบบ มากกิจกรรม และมากโครงการ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดด้านนี้ จะสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักการศึกษาผู้ใหญ่หรือนักการศึกษานอกโรงเรียน ใน

ของหน่วยงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารศูนย์จำเป็นจะมีคุณลักษณะเหล่านี้ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชนบทในแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 1 - 7) ซึ่งได้สรุปไว้ว่า นโยบายจะต้องชัดเจน การประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน จะต้องจริงจังครอบคลุมเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่องและชัดเจน การพัฒนาไม่ซับซ้อนอุปสรรค เป็น ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และสามารถพึ่งตนเองได้

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามทัศนะของผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่ มีความแตกต่างกันทั้ง 5 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน และด้านความรู้ความเข้าใจแผนและนโยบายการพัฒนาชนบท เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียน" พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะเปรียบเทียบเป็นรายด้าน หรือเปรียบเทียบรวมทั้ง 5 ด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1) สภาพแวดล้อมบางส่วนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ภาระกิจหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบมีส่วนคล้ายคลึงกัน อาจเป็นเหตุให้บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีทัศนะตรงกัน

2) บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีการพบปะกันอยู่เป็นประจำ เช่น การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม รวมทั้งการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในบางกิจกรรม ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันให้สะดวก จึงทำให้มีทัศนะคล้ายคลึงกันได้

3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ได้กำหนดขึ้นมาเป็นข้อคำถาม ทุกข้อ ทุกด้าน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นนั้น เป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่ยุ่งยากซับซ้อนบรรลุเป้าหมายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม-สามารถกระทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับทุกคนรวมทั้งการบริหารงานทั่วไป ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารงานทั้งหมด มีความสามารถในการบริหารงานการเงิน การบัญชีและการพัสดุ ซึ่งจะช่วยให้อัตราสภาพของผู้บริหารมั่นคงยิ่งขึ้น รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้ดี จึงเป็นเหตุให้ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องตรงกัน

อนึ่ง ผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ สมโภธ สหกร (2526 : 105 - 111) ซึ่งได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามทัศนะผู้เกี่ยวข้องในภาคใต้ โดยสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจำนวน 280 คน ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 52 คน (ศึกษาธิการจังหวัดและผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดจำนวน 16 คน ศึกษาธิการอำเภอจำนวน 66 คน) และกรรมการการศึกษาอกโรงเรียนจำนวน 112 คน พบว่าคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของหัวหน้าศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัดด้านส่วนตัวและด้านอาชีพตามทัศนะของผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่ผลการวิจัยขัดแย้งกันเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างของ สมโภธ สหกร นั้น เมื่อพิจารณาจากนิยามและลักษณะงานในหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกัน จึงย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารปฏิบัติ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบทัศนะของบุคลากรของศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัดที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งเป็นข้อมูลเสนอกรรมการการศึกษาอกโรงเรียนดังนี้

1. ในการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรประเมินคุณลักษณะของผู้ที่คัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยเน้นความสำคัญด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานงาน ความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษาอกโรงเรียน ด้านการปกครองบังคับบัญชา และความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน การบัญชีและการพัสดุ

2. การประชุมสัมมนา การอบรมเตรียมผู้บริหารหรือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและปรับปรุงส่งเสริมคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้บริหารศูนย์ ควรนำผลการวิจัยไปประกอบการจัดหลักสูตร

3. ควรนำผลการประเมินผลคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ เป็นที่พึงปรารถนาของผู้ร่วมงานในระดับใดและ นำผลการประเมินนั้นไปพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์ตามความประสงค์ของผู้ร่วมงาน

4. เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการบริหารงานให้กับผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด หรือผู้ที่กำลังเตรียมตัวที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด กรมการศึกษาอกโรงเรียน ควรจัดทำคู่มือ การบริหารงาน จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด รวมทั้งรวบรวมกฎและระเบียบต่าง ๆ ให้กับผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด เอกสารเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัดบริหารงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัดสัมพันธ์กับผลสำเร็จของงาน เพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด กับคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัดที่ส่งผลสำเร็จของงานว่าจะแตกต่างกันหรือไม่แตกต่างกัน

2. นำผลการวิจัยไปสร้างบทเรียน แบบฝึกหัด และแบบประเมิน นำไปทดลองใช้และปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาผู้บริหารศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด

بزرگوار

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. กรุงเทพฯ : หนึ่งเจ็ด
การพิมพ์, 2526.
- _____. รายงานผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2528. กรุงเทพฯ : ศรีสมมติการพิมพ์,
2529.
- _____. โครงการพัฒนาระบบการดำเนินงานครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : นิคราพการพิมพ์, 2530.
- กิตติมา ปรีดีศิลป. พฤติกรรมการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2529.
- กิตติพันธ์ จุฑารัตน. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์, 2529.
- กิตติศักดิ์ รัตนธาดา. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัสสโน.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. มาตรฐานการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู 2528.
กรุงเทพฯ : แผนกช่างพิมพ์โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร, 2528.
- _____. บันทึกคณะกรรมการบริหารข้าราชการสำนักงานข้าราชการครู. 71-27 : 2-4; สิงหาคม-
กันยายน, 2530.
- ทิพย์พรรณ นพวงศ์ "การประเมินตนเองและแนวการพิจารณา ความสามารถในการจัดการ
ศึกษานอกโรงเรียน," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 24 : 13-15; เมษายน-
พฤษภาคม, 2530.
- นพพงษ์ บุญจิตราวุธ. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส.เอ็ม.เอ็ม.,
2522.
- ประถม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วิทยอักษรการพิมพ์, 2528.
- ประถม แสงสว่าง. รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะของนักบริหารการศึกษา. ม.ป.ท., 2524.

ไพฑูรย์ โพธิ์สาร. การสํารวจแผนพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

อัครสำเนา.

ปิฎก โสธร. หลักการนํารับการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

โมหันมัทธ อัครกุลกาเดร์. การบริหารการนิเทศและการประสานสัมพันธ์การศึกษานอกโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์, 2520.

ล้วน สายยศ และอังศณา สายยศ. หลักการวิจัยทางภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร

การพิมพ์, 2528.

วิชัย เวียงสงค์. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์. ปริญญานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัครสำเนา.

สมพงษ์ เกษมสัน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

สมโภช สหกร. เปรียบเทียบคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

จังหวัด ตามทัศนะของผู้เกี่ยวข้องในภาคใต้. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัครสำเนา.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

อนุกุล เข้มพุกทวารวดี. มติใหม่ของผู้ว่า. ม.ป.ป., อัครสำเนา.

อรุณ รักธรรม. หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,

2522.

הרמאות

ภาคผนวก

แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

แบบสอบถาม

เรื่อง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามความต้องการของผู้ตอบที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จำเป็นต้องเพิ่มเติมจากตอนที่ 2 ในการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ขอให้ท่านตอบทุกข้อ อย่าได้เว้นและ

ขอให้ตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริงตรงตามความต้องการของท่าน ความคิดเห็นของท่านจะสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (หมายถึง หัวหน้าหรือผู้อำนวยการศูนย์และผู้ช่วยหัวหน้า หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด) ที่ท่านควรจะเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่อไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความต้องการเพียงข้อเดียว

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	ระดับความต้องการ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
	บุคลิกลักษณะทั่วไป					
1.	เป็นเพศชาย					
2.	มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์					
3.	แต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสมกับวัย					
4.	วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
5.	มีบุคลิกน่าเลื่อมใสศรัทธา					
6.	กว้างขวางเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป					
7.	มีความฉลาดและมีไหวพริบ					
8.	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า					
9.	มีความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้า					
10.	มีความรู้รอบตัว					
11.	มีอารมณ์มั่นคง					
12.	ปฏิบัติตามเสมอทั้งเสมอปลาย					
13.	มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น					
14.	ยกย่องชมเชยผู้ที่ควรยกย่องให้อย่างเหมาะสม					
15.	ขยันหมั่นเพียรใฝ่หาความรู้					
16.	มีความจริงใจต่อผู้อื่น					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด	ระดับความต้องการ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
17.	มีเหตุผลในการปฏิบัติตนในการทำงาน					
18.	ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					
19.	มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น					
20.	มีความซื่อสัตย์สุจริต					
21.	มีความยุติธรรม					
22.	มีความประพฤติเรียบร้อย					
23.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
24.	มีความสามารถในการจูงใจคน					
25.	มีความสามารถในการตัดสินใจ					
26.	กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ					
27.	รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง					
28.	สนใจติดตามงานที่มอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ					
29.	ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน					
30.	เป็นคนตรงต่อเวลา					
31.	มีความกระตือรือร้นกระตือรือร้น					
32.	มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่					
33.	เป็นผู้ที่ตื่นตัวทันเหตุการณ์					
34.	มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน					
35.	ริเริ่มทำกิจการใหม่ ๆ ไม่ซ้ำแบบใคร					
36.	มีความสามารถในการปรับปรุงงาน					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	ระดับความต้องการ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
37.	มีผลงานเด่น ๆ ให้ปรากฏ					
38.	เป็นคนเปิดเผยเข้าใจง่าย					
39.	มีความอุทิศสละ วิริยะ ในการเอาชนะอุปสรรค					
	<u>ตอนที่ 3</u> หากท่านเห็นว่ายังคุณลักษณะอื่นที่พึงประสงค์ของ					
	ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนอกจากที่กล่าว					
	มาแล้ว กรุณาเขียนเพิ่มเติมและให้ระดับความต้องการด้วย					
						
						
						
						
	<u>ความรู้ความสามารถในการบริหารทั่วไป</u>					
41.	ให้ศึกษาในสาขาวิชาการบริหารศึกษาโดยเฉพาะ					
42.	ให้การยกย่องให้ความสำคัญผู้ใต้บังคับบัญชาเท่าเทียมกัน					
43.	รู้จักใช้วิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคลากร					
44.	สามารถแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากของผู้ใต้บังคับบัญชา					
45.	สามารถสร้างบรรยากาศแห่งความสามัคคีในหมู่เพื่อนร่วมงาน					
46.	มีความสามารถในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน					
47.	มีความสามารถในการสร้างความก้าวหน้าของผู้ใต้บังคับบัญชา					
48.	มีความสามารถในการติดตาม ควบคุม ประเมินผลงาน					
49.	ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี สำหรับผู้ร่วมงาน และบุคคลทั่วไป					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	ระดับความต้องการ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
50.	ไม่ทำหิตีเตียนผู้ไ้บังคับบัญชาต่อหน้าผู้อื่น					
51.	เป็นผู้ที่ไม่รับสินบน หรืออาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว					
52.	เป็นผู้มีความเข้าใจงานสารบรรณ					
53.	มีความเข้าใจ ระเบียบข้อบังคับ เกี่ยวกับงานธุรการ					
54.	มีความสามารถในการบริหารงานการเงิน					
55.	มีความสามารถในการบริหารงานการบัญชี					
56.	มีความสามารถในการบริหารงานพัสดุ					
57.	มีความสามารถในการแก้ปัญหางานธุรการ					
58.	มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง					
59.	ติดตามการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระเบียบข้อบังคับของทาง ราชการที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัยอยู่เสมอ					
	<u>ตอนที่ 3</u> หากท่านเห็นว่ยังคุณลักษณะอื่นที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนอจากที่กล่าว มาแล้ว กรุณาเขียนเพิ่มเติมและให้ระดับความต้องการด้วย					
						
						
						
						

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	ระดับความต้องการ				
		น้อย ที่สุด	น้อย มาก	ปาน กลาง	มาก น้อย	มาก ที่สุด
	<u>ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ</u>					
60.	สามารถนิเทศการสอนได้					
61.	มีความเข้าใจ การวัดผล การประเมินผลการเรียนการสอน					
62.	สามารถจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ มีลักษณะส่งเสริม การเรียนการสอน					
63.	มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ใน การเรียนการสอน					
64.	มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของสื่อการเรียน					
65.	มีความเข้าใจจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่					
66.	มีความเข้าใจหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ตอนที่ 3 หากท่านเห็นว่ายังคุณลักษณะอื่นที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนอกจากที่กล่าว มาแล้ว กรุณาเขียนเพิ่มเติมและให้ระดับความต้องการด้วย					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	ระดับความต้องการ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
	<u>ความรู้ความสามารถในการบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน</u>					
67.	มีความสามารถในการทำแผนงาน/โครงการ การศึกษา นอกโรงเรียน					
68.	มีความเข้าใจ นโยบายและจุดหมายปลายทางของงาน การศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างดี					
69.	มีความสามารถในการจัดองค์การของศูนย์ฯ จังหวัดได้อย่าง เหมาะสม					
70.	มีความสามารถในการพัฒนาผู้ร่วมงานเพื่อให้ทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพ					
71.	สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินงานการศึกษา นอกโรงเรียนได้รวดเร็วและถูกต้อง					
72.	สามารถสร้างและรักษาสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานและชุมชน <u>ตอนที่ 3</u> หากท่านเห็นว่ายังมีคุณลักษณะอื่นที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนอกจากที่กล่าว มาแล้ว กรุณาเขียนเพิ่มเติมและให้ระดับความต้องการด้วย					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	ระดับความต้องการ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
	<u>ความรู้ความเข้าใจในแผนและนโยบายการพัฒนาชนบท ที่เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน</u>					
73.	มีความเข้าใจนโยบายการพัฒนาชนบท					
74.	มีความเข้าใจวิธีทำงานพัฒนาชนบทร่วมกับหน่วยงานอื่น					
75.	เข้าใจนโยบายความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ในการดำรง ชีวิตของประชาชนในชนบท					
76.	มีความเข้าใจในวิธีการทำงานพัฒนาความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ของประชาชนในชนบท					
77.	มีความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวกับ งานการศึกษานอกโรงเรียนที่รับผิดชอบ					
78.	มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ทั้งหน่วย งานของรัฐและเอกชนอื่นเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทแนวใหม่					
79.	มีความสามารถในการสร้างความสำนึกให้เกิดกับผู้ร่วมงาน เสมือนว่างานการศึกษานอกโรงเรียนคือการให้บริการเพื่อ พัฒนาประชาชนในชนบทให้พึ่งตนเองได้					
80.	มีความสามารถในการประเมินโครงการ การศึกษา นอกโรงเรียน					

ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
- หนังสือขอความร่วมมือให้ส่งแบบสอบถามคืน

ที่ พิเศษ/2531

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด

ถนนเทวานุบาล จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 กุมภาพันธ์ 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืน
เรียน

อ้างถึง หนังสือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ พิเศษ/2531 ลงวันที่ 11 มกราคม 2531

ตามที่หนังสืออ้างถึง นายสมหมาย ชำพรหมมา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ขอความร่วมมือจากท่านผู้อำนวยการศูนย์ฯ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ หัวหน้าฝ่าย
เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ อีก 12 คน ตอบแบบสอบถามที่ส่งมาแล้ว ดังความละเอียดแจ้งอยู่แล้วกับนี้เวลา
ได้ล่วงเลยมานานแล้ว ขอความร่วมมือรวบรวมส่งคืนให้กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมหมาย ชำพรหมมา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด

พ.ศ. 2531

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด

ถนนแหวนนิมิต จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

11 มกราคม 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือมอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 22 ชุด

ด้วยกระผม นายสมหมาย ช่างพรมมา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด" เพื่อประกอบการศึกษาของกระผมที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงใคร่ขอความร่วมมือจากผู้ช่วยการศูนย์หรือหัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ช่วยผู้ช่วยการศูนย์หรือผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฯ ศึกษาพิเศษ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง 6 ฝ่าย และเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่าง ๆ อีก 12 คน รวมจำนวน 21 คน มอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมหนังสือ และขอความอนุเคราะห์ส่งคืนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ภายในวันที่ 11 มกราคม 2531 ตามรายละเอียดในจากนำของที่แนบมาพร้อมแล้ว

กระผมหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมหมาย ช่างพรมมา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่
2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนคร
3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์
4. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตาก
5. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี
6. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุพรรณบุรี
7. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี
8. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
9. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี
10. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา
11. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี
12. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสกลนคร
13. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา
14. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม
15. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสงขลา
16. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
17. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต
18. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช

รายชื่อผู้เข้าร่วม

1. นายสุนทร สุนันท์
2. คร.กลา สมทรงกุล
3. คร.ทองอัฐ แก้วไพโรษะ
4. คร.ชลทิศย์ เอี่ยมสำอางค์
5. คร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	สมหมาย ชาทรรพมา
วัน เดือน ปี เกิด	9 มิถุนายน 2486
สถานที่เกิด	บ้านหัวทอง ต.หัวทอง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	108/430 ค.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2500	มัธยมต้น โรงเรียนภูเวียง
	อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
พ.ศ. 2503	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนการช่างขอนแก่น
	อ.เมือง จ.ขอนแก่น
พ.ศ. 2506	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนการช่างนครราชสีมา
	อ.เมือง จ.นครราชสีมา
พ.ศ. 2508	ประโยศครูมัธยมอาชีวศึกษา (ปม.อ.) แผนกวิชาช่างวิทยุโทรคมนาคม
	วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2520	ศาสตรบัณฑิตสาขารัฐประศาสนศาสตร์ (คอ.บ.) สาขาไฟฟ้าสื่อสาร
	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2532	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร